

AMERIKA PRADĖJO RUOŠTIS DERYBOMS SU SOVIETŲ SĄJUNGA

Rugsėjo 13 prezidentas Kennedy davė "žalią šviešą" Vakarų diplomatinei ofenzyvai, kurios tikslas įtraukti Chruščiovą į "prasmingas" derybas dėl Berlyno.

Bet, iš kitos pusės, jis pastebėjo, kad Amerikai nesą reikalo skubėti į tas derybas, kol Maskva tebeprasina vienašališkomis akcijomis (Chruščiovas kiek anksčiau paskelbė, kad jis eis į derybas, jei jos nesutrukdysiančios Vokietijos taikos sutarčių pasirašymo).

Stebėtojų nuomone, esminių derybų tarp Rytų ir Vakarų nereikia laukti prieš lapkričio mėnesį.

Kalbės Jungtinėse Tautose

Rugsėjo 13-tą stebėtojai apibūdina, kaip vieną iš nepaprasto aktingumo dienų Baltuosiuose Rūmuose. Iš tų pasirošimų jau išryškėjo:

- prezidentas Kennedy pasakys kalbą ateinančią savaitę prasidėjančioje Jungtinių Tautų plenumo sesijoje, greičiausiai ateinantį ketvirtadienį;

- šios savaitės pabaigoje jis susitiks su keturių didžiųjų valstybių užsienio reikalų ministrais. Pasitarime bus nustatytos pagrindinės derybų pozicijos, kuriomis Vakarai atrems Chruščiovą;

- valstybės sekretorius Dean Rusk bus siunčiamas į Jungt. Tautų plenumo sesijos atidarymą, ir ten, susitikus su Sovietijos užsienio reikalų ministru Gromyko, "susidarys proga įsi-

leisti į esminius pasitarimus apie Vokietiją ir kitas problemas, jei sovietai parodys norą tartis".

Tą pat dieną Baltuosiuose Rūmuose besilankantiems Indonezijos ir Malio prezidentams, kurie atgabeno neutralistų konferencijos prašymus tartis su sovietais, prezidentas Kennedy pareiškė, kad Jungtinės Valstybės esančios "pasiruošusios ieškoti priemonių garbingai taikai išsaugoti", tariantis su kitomis vyriausybėmis, "jų tarpe ir sovietų".

Siekiamas savitarpinis sutarimas

Vakarų užsienio reikalų ministerių konferencijoje JAV numato skatinti savo sąjungininkus, kad jie įsijungtų į pastangas užmegzti derybas su sovietais dėl Berlyno ir Vokietijos.

Washingtono administracijos sluoksniuose viešpatauja nekantrumas dėl kitų Vakarų valstybių lūkuriamos imtis iniciatyvos deryboms su Chruščiovu. Kennedžio administracija yra įsitikinusi, kad derybomis su Maskva esą galima pasiekti kompromisinių formulių. Be to, derybos labiau demaskuotų tikruosius sovietų tikslus, negu griežtos, kariniais pasirengimais paremtos, pozicijos.

Šią poziciją valstybės sekretorius išdėstęs Vakarų užsienio reikalų ministeriams Paryžiaus konferencijoje prieš šešias savaites, bet ta policija nustebinusi sąjungininkus, ypač prancūzus.

Paryžius griežtai pasi-

priešino tokiai pažiūrai ir skatino laukti, nerodant jokios iniciatyvos deryboms. Prancūzai tiki, kad Berlyno krizę susikūręs Chruščiovas, todėl jis pats vienas ir turįs iš jos kapstyti. Vakarų pasiūlas deryboms Maskva galinti palaikyti silpnumu ir, tuo įsitikinimu remdamosi, pradėti aštrinti ne tik Berlyno, bet ir kitų krizių židinius.

Tikimasi, kad pritars

Siekiant JAV ir Prancūzijos pažiūras suderinti, pastarąsias šešias savaites veik kasdien vyko pasitarimai tarp Vakarų valstybių ambasadų. Bet, užsienio reikalų ministrams susirinkus konferencijos į Washingtoną, veik visi jie pareiškė nepasitenkinimą tų pasitarimų rezultatais, tiksliau, rezultatų nepasiekimu.

Kai kurie Vakarų valstybių ministrai išreiškė nepasitenkinimą Vakarų sąjungininkų neveiklumu tuo metu, kada sovietai perskėlė Berlyną arba kada jie atnaujino atominius bandymus. Buvo priekaištų Amerikai, kad ji nieko nedariusi, nors prezidentas Kennedy buvo liepos mėnesį pažadėjęs imtis iniciatyvos diplomatinei ofenzyvai.

Dabar vykstančiame užsienio reikalų ministerių pasitarime valstybės sekretorius Rusk nori išgauti pritarimą iš savo kolegų, kad galėtų su Sovietijos užs. reik. ministru Gromyko nustatyti Rytų-Vakarų derybų kalendorių. Britai greičiausiai tuoj pat sutiksia, vokiečiai turbūt nesipriešinsia, o prancūzus viliamasi įtikinti.

O Maskva sprogdina bombas

Taip Vakarams beplanuojant derybas su Chruščiovu, Maskva intensyviai vykdo naujus branduolinius sprogdinimus, ir jau didesnio galimumo. Spėjama, kad per pastaruosius bandymus buvo sprogdintos hidrogeninės bombos.

Rytų Vokietijos komunistai, stiprindami savo kampaniją prieš Vakarų orinio susisiekimo teises, pradėjo kelti kaltinimus, kad Rytų Vokietijos gyventojai esą grobiami ir prievarta gabenami iš Berlyno.

Tuos kaltinimus paremdami, jie areštavo ir paskubomis perdavė savo "teismams" du amerikiečius, vieną anglą ir vieną olandą, kurie kaltinami moterų gabenimu iš Rytų Berlyno.

Komunistinė žinių agentūra ADN paskelbė, kad Rytų Vokietijos gyventojai esą "brutaliai" sumetami į lėktuvus ir išgabenami. Aukos, kaip sakoma tame "pranešime", puolančios ant žemės ir šaukiančios: "Aš nenoriu būti pagrobtas".

TIESOS ŽODIS 'NEUTRALIESIEMS'

Rugsėjo 12 Pavergtųjų Seimas pasiuntė bendro turinio telegramas Indonezijos prezidentui Sukarno ir Mali prezidentui Keita, kuriuo dėl Belgrado Konferencijos paversti interviu Prezidentą Kennedy, kad tartųsi su Chruščiovu.

Pavergtųjų Seimas konstatuo-

Solistė STASĖ DAUGELIENĖ, kuri rugsėjo 23 d. atvyksta iš Bostono ir su J. Gaidelio vadovaujamu Bostono Mišrių Choru, ir atliks dalį meninės programos metiniame Dirvos spaudos balijau -- koncerte. Plačiau apie chorą ir koncerto programą 5 puslapy. Visi Clevelando ir kitų miestų lietuviai kviečiami atsilankyti į koncertą.

IT NUVERTĖ KATANGOS VYRIAUSYBĖ

Jungt. Tautų Komandos daliniai rugsėjo 13 naktį jėga nušalino Katangos vyriausybę ir paskelbė, kad keturioliką mėnesių trukęs provincijos atsiskyrimas nuo Kongo esąs baigtas.

Žygis buvo atliktas tipiskais perversmininkų metodais: staiga užimti pašto, telegrafo ir radijo stoties pastatai, nukirstas ryšis su pasauliu, areštuota, kiek spėta pagriebti, vyriausybės narių.

Kietose kautynėse su Katangos kariuomene žuvo apie 40 asmenų, jų tarpe keli Jungtinių Tautų Komandos kariai. Katangos kariuomenė Elisabetvilėje

buvusi nugalėta po kelių valandų, bet iš Šiaurinės Rodezijos gautas pranešimas sako, jog radijo stotis, pasivadinusį "Laisvąja Katanga", tikima, kad kautynės mieste tebesitęsiančios ir Katangos daliniai tebe kontroliuoja daugiau kaip pusę sostinės.

Jungt. Tautų įgaliotinis Konge paskelbė, kad tas žygis buvęs atliktas, siekiant sukludyti pilietinį karą, centrinei Kongo vyriausybei prašant. Esą, pilietinis karas būtų kilęs, jei centrinė vyriausybė būtų bandžiusi jėga okupuoti turtinę provinciją.

Katangos prezidentas Tschombe pasislėpė ar pabėgo, prieš tai apkaltinęs Jungt. Tautų misiją, kad ji jam "išmelavusi iki galo". Esą, dar perversmo išvakarėse jam buvę teigiama, kad Jungt. Tautos nei pulsančios Katangos vyriausybę.

GRIEŽTĖJA AMERIKOS LAIKYSENA PRIEŠ SOVIETŲ SATELITUS

Belgrado neutralistų konferencija labiau pravėrė akis ir JAV vyriausybei, kuriai ryškiau paaiškėjo, ką iš vadinamųjų neutralistų reikia laikyti draugu, o ką tiksliai išnaudotoju.

Sakoma, kad prezidentą Kennedį ypatingai suerzinusi Jugoslavijos diktatoriaus Tito laikysena, Tito, kurio kailį nuo Stalino nagų 1948 metais išgelbėjo Amerikos politika ir kurį Jungtinės Valstybės nuo to laiko pastoviai šelpė, padėdamos jam kurti "nepriklausomojo socializmo" mitą Belgrado statybomis ir krašto ūkio kėlimu, šioje konferencijoje atvirai parėmė sovietų politiką Berlyne ir atominių bandymų atnaujinime, net reikalaujamas, kad prie jo prisidėtų ir visi kiti neutralistai.

Tos konferencijos pasėkoje JAV administracija "atidėjo į lentynas" paskutiniuosius Tito prašymus padidinti ūkinę pagalbą. JAV administracija pabrėžė, kad ji neskubanti pradėti derybų tuo reikalu. Taip pat "storesniu dulkių krodu užsidengė" dar galutinai nenuspręsti planai, liečiantį vizitą į Jungtines Valstybes. Provizoriškai buvo numatyta, kad Tito galėsias į Washingtoną atvykti ateinančių metų pradžioje, bet dabar viskas turės galutinai paaiškėti nuo tolimesnių Tito veiksmų.

sybės, nei bandysiančios nuginkluoti jos kariuomenės.

Po perversmo centrinės vyriausybės premjeras Adoula nedelsdamas paskyrė savo įgaliotiniu Katangoje tūlį Egide Bochely-Davidson, kuris Vakarų diplomatų yra laikomas ryškiu prokomunistu, jei ne slapto partijos nariu, ir ekstremistu.

Elisabetvilėje paskelbta karo būklė, ir Jungt. Tautų Komandos vadovybė paskelbė, kad kova būsianti tęsiama, kol bus palaužtas pasipriešinimas visose Katangos srityse.

Kaimyninė Š. Rodezija sustiprino savo sienų apsaugą, kad "neįvyktų kai kurių elementų bandymų pereiti į mūsų pusę ir čia pradėti neramumus".

Perversmas buvo įvykdytas prieš pat JT gen. sekretoriaus Hammarskjöldo atvykimą į Leopoldvilę.

AUGANTI ĮTAMPA KARAIBŲ VALSTYBĖSE

DOMINIKOS diktatorius gen. Rafael Trujillo jr. atmetė opozicijos reikalavimus, pagal kuriuos tame krašte turėtų pasilikti Amerikos Valstybių Organizacijos komisija įgesniam laikui, kad užtikrintų ateinančiais metais įvykstančių prezidentinių rinkimų teisingumą.

Jo žodžiais, toks komisijos pasilikimas reikštų kišimąsi į Dominikos vidaus reikalus. Jis taip pat pasakė, kad opozicinė partija FNR uždaryta po antradienio riaušių, iškrečiant jos centrinę būstinę ir lyderius išstremiant iš krašto.

Antradienio riaušės kilo, minoms susirinkus pasitikti Amerikos Valstybių Organizacijos komisiją, kuri pakartotinai atvyko patikrinti, ar Dominikos režimas nėra diktatorinis. Jos metu žuvo keli asmenys ir nemaža sužeistų.

Vienas iš žuvusiųjų buvo gydytojas, kuris pribėgo prie iššokusio iš automobilio ir pradėjusio į minią šaudyti asmens, prašydamas sustabdyti šaudymą. Tas asmuo, slaptosios režimo policijos narys, vietoj atsakymo, paleido seriją šūvių į gydytoją galvą.

Minia vėliau kelias valandas neleido policijai paimiti lavono nuo gatvės, kol policija pagaliau ją įveikė ir lavoną paėmė. Ta minia įvykio vietoje paguldė kryžių ir šaukėsi komisijos dėmesio. Minia buvo išsklaidyta tankais.

Kitą dieną buvo uždrausta gy-

ventojams dalyvauti laidotuvsė, bet jie nepakluso ir tikstančiais jose dalyvavo, nepaisant režimo pastangų naudoti savo karių jėgą. Laidotuvės praėjo be incidentų, bet labai įtemptoje nuotaikoje.

KUBOS vyriausybė paskelbė, kad "Amerikos imperializmo agentai" nesėkmingai įvykdė atentatą prieš vieną Castro režimo šulą -- komunistų partijos organo Hoy redaktorių Carlos Rafael Rodriguez. Pagal oficialų pranešimą, Rodriguez atsakė ginklu ir nušovė vieną iš užpuolikų, o kiti pabėgė.

Kubos vyriausybė sustiprino savo puolimus prieš katalikų Bažnyčią, kunigus ir vienuotes kaltindama pasirusimais nuverstį Castro režimą. Tą puolimą paskelbė vidaus reikalų ministerija, savo komunikate skelbdama, kad dvasiškija gabenasi užsienio ginklus ir šaudmenis sukilimams ir sabotavimui organizuoti. Po to krašte prasidėjo antireliginių demonstracijų bangą.

Komunikate labiausiai puolamas Ilavanos vyskupas Eduardo Boza Masvidal, kuris kaltinamas "kontrarevoliucinių dmonstracijų" sukurstymu praeitą sekmadienį.

Vatikano organas L'Osservatore Romano būkštauja, kad Castro siekiąs visiškai užgniaužti Bažnyčios veikimą ir religinę laisvę.

VELNIŠKOJI SUTARTIS (4)

Maskva siūlo, bet neskuba...

Taigi, pirmąjį pasiūlymą nacių-sovietų nepuolimo paktui padarė rusai — ir kaip tik tuo pačiu momentu, kada jie su prancūzais ir anglais tebesitarė net eiti karan, kad pasipriešinus tolimiesiems vokiečių agresijos veiksams.

Tuo tarpu Hitleris buvo daugiau negu pasirodęs toki "konkrety" paktą svarstyti, nes jo pasirašymas išjungtų Sovietiją iš karo ir jam, Hitleriui, suteiktų geresnes galimybes užpulti Lenkiją, nesibijant sovietų įsikišimo. Ir jis buvo įsitikinęs, kad Anglija ir Prancūzija, Rusijai nesikišant į konfliktą, turėtų "atvėsinti".

Lėtas sovietų tempas

Molotovo pasiūlymai kaip tik ir buvo toki, kokių jis siekė; jie net buvo labiau specifikuoti ir pralenkė tai, ko jis pats nebūtų drįsęs siūlyti.

Tebuvo likusi tik viena komplikacija: rugpiūtis jau artėjo į galą, o sovietinis tempas, kuris išaiškėjo iš Molotovo pareiškimų apie "atitinkamus pasirašymus" Ribbentropo kelionei į Maskvą, buvo jam perlėtas.

Schulenbergas pranešimas apie pasikalbėjimą su Molotovu buvo Ribbentropui telefonu iš užsienių reikalų ministerijos perduotas telefonu į Fuschlį, ir rugpiūčio 16 jis išskubėjo į Obersalzbergą, kad gautų naujas Hitlerio instrukcijas. Ankstyvą popietę ten buvo sureduotas jo atsakymas Molotovui, kuris toliau rašė Berlyną, o iš ten į Maskvą.

Hitleris priėmė sovietų pasiūlymus be sąlygų. Ribbentropas nurodė Schulenburgui vėl aplankyti Molotovą ir jam pranešti:

"Vokietija yra pasirodusi pasirašyti nepuolimo paktą su Sovietų Sąjunga, ir būtent, jei sovietų vyriausybė pageidaujanti, dvidešimt penkeriems metams.

Toliau Vokietija yra pasirodusi panaudoti savo įtaką, kad pagerėtų rusų — japonų santykiai."

Neslepia, kad ruošiasi karui

Šį kartą jau nebebuvo slepiama, kad reicho vyriausybė norinti kuo greičiau pasirašyti sutartį su Maskva:

"Fiureris (buvo toliau sakoma Ribbentropo telegramoje) yra įsitikinęs, kad, atsižvelgiant į dabartinę būklę ir galimus bet kuriuo momentu prasidėti rimtus įvykius (šioje vietoje prašau ponui Molotovui paaiškinti, kad Vokietija nėra nusistačiusi visą laiką kęsti lenkų provokacijas) — reikia esminio ir skubaus vokiečių-rusų santykių išsiaiškinimo ir abipusio nuomonių apsikeitimo aktualiais klausimais.

Dėl tų priežasčių aš pareiškiu, kad nuo penktadienio, rugpiūčio 18, būsiu pasirodęs bet kuriuo momentu vykti į Maskvą su fiurerio įgaliojimais, ten išsiaiškinti visą vokiečių-rusų santykių kompleksą ir eventualiai pasirašyti atitinkamas sutartis".

Ir šį kartą Ribbentropas telegramoje pasiuntiniui pridūrė asmeninius nurodymus:

"Aš prašau šias instrukcijas ponui Molotovui vėl perskaityti žodžiu ir prašyti skubaus sovietų vyriausybės, būtent pono Sta-

lino, nuomonės pareiškimo. Šia proga visiškai slaptai pridurtina, jog mums yra labai svarbu, kad mano kelionė į Maskvą įvyktų šios savaitės pabaigoje arba ateinančios pradžioje."

Nekantravimas Obersalzburge

Sekančią dieną Hitleris ir Ribbentropas Alpių kalnų būstinėje nekantriai laukė atsakymo iš Maskvos.

Prieš pietus Ribbentropas dar pasiuntė skubią telegramą Schulenburgui:

"Užsienių reikalų ministeris prašo telegraminio pranešimo, kuriuo laiku pasiprašyta vizito pas Molotovą ir kuriuo laiku tas vizitas numatytas."

Schulenburgas telegrafavo atgal, kad jis Ribbentropo nurodymus gavęs tik vakare, 23 valandą, todėl "galėjau juos tik šį rytą įvykdyti." Dabar jau gavęs pranešimą, kad Molotovas jį priimsias šiandien, rugpiūčio 17, 20 valandą.

Nusivylimą nešas pasikalbėjimas

Pasikalbėjimas turėjo iššaukti ir Ribbentropo nusivylimą. Molotovas, kuris konstatavo godų Hitlerio skubumą ir be abejo pramatė jo užkulius, stabdė vokiečius. Schulenburgui perskačius Ribbentropo instrukcijas, jis truktelėjo pečiais ir, nekrepdamas į

juos daug dėmesio, įteikė raštišką sovietų vyriausybės atsakymą į Ribbentropo pirmąją telegramą iš rugpiūčio 15 dienos.

Pradėdama aštria pasta ba apie ligšiolinę priešišką vokiečių vyriausybės laikyseną Sovietijos atžvilgiu, sovietų vyriausybė tame atsakyme aiškino, kad ji ligi dabar turėjusi susidaryti išvada, jog "vokiečių vyriausybė ieškanti preteksto konfliktams su Sovietų Sąjunga... Nekalbant jau apie tai, kad vokiečių vyriausybė, išnaudodama taip vadinamąjį antikominterno paktą, siekė ir sukūrė eilės valstybių vienybės frontą prieš Sovietų Sąjungą."

Dėl tos priežasties Rusija esanti nusistačiusi dalyvauti apsigynimo nuo vokiečių agresijos fronte.

Bet, jei vokiečių vyriausybė dabar linkusi pasukti savo senąją politiką rimto politinių santykių su Sovietų Sąjunga pagerinimo keliu, tai sovietų vyriausybė galinti tokį posūkį tik pasveikinti ir iš savo pusės taip pat esanti pasirodusi savo politiką pasukti rimto santykių su Vokietija pagerinimo keliu.

Bet tai turį atsitikti "rimtais, praktiškais žingsniais" — ne iš karto, kaip Ribbentropas tai siūlas.

Kokiais žingsniais? — Apie juos sekančiame tęsinyje.

ULBRICHTAS - GESTAPO BENDRADARBIŠ

Walteris Ulbrichtas, Rytų Vokietijos komunistų bosas, kaip iš Vienoje paskelbtų duomenų išryškėjo, buvo uolus nacių gestapo taktininkas, Hitleriui ir Stalinui pasirašius velniškąjį suokaibį. Jo nurodymais buvo suduotas milžiniškas smūgis vokiečių socialdemokratams, juos išdavėjęs gestapui; tūkstančiai jų po to prarado savo gyvybes nacių koncentracijos stovyklose.

Tai buvo paskelbta Oskaro Pollako redguojamame austrų socialdemokratų laikraštyje Arbeiterzeitung, ir tas paskelbimas išryškino paslaptį, kuris asmuo ar asmenys faktiškai buvo atsakingi už socialdemokratų likvidaciją.

Pollak tada pabėgo nuo nacių teroro, ir dabar jis laikomas geriausiai informuotu asmeniu vidurio Europoje apie komunistų ir fašistų veiklą.

"Mes neužmiršome," rašė Pollak savo straipsnyje, "kad Ulbrichtas, vos tik Hitleriui ir Stalinui pasirašius suokaibį, nelegalios komunistų partijos vardu išsiuntinėjo gausybę laiškų vokiečių darbininkams, kuriuose buvo nurodoma, kad jie būtų draugiški Hitlerio režimui, kuris esąs Rusijos liaudies draugas, ir išdavėjęs socialdemokratams, kaip sabotorius, besipriešinančius šiai "draugystei".

Tai reikė, kad reikią skysti gestapui visus, kurie tik parodo nepasitenkinimą Hitlerio režimu.

Pollak rašo, kad istorijoje žinomas tik vienas panašus "veiklos" atvejis -- vengrų komunisto Rakosio.

Tame pat straipsnyje, pavadiname "Ulbrichto koncentracijos stovyklos", nurodoma, kad Ulbrichtas atkūrė koncentracijos stovyklas, kurios sąjungininkų buvo likviduotos karo pabaigoje. Į jas grūdami ir tie, kurie sugaunami besiruošią arba jau bėgą į Vakarų.

Tokių koncentracijos stovyklų, pagal kitus šaltinius, Rytinėje Vokietijoje yra 23.

Sekmadienį iš Rytų Berlyno pabėgo keturi "liaudies policininkai", kurie buvo pasiųsti sutaisyti spygliuotų vielų užvaras. Vietoj taise, jie pradėjo dar didesnes spragas ir nužingsniau į Vakarų Berlyną.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

BAIMĖ KIEKVIENO KOMUNISTO IR NEKOMUNISTO AKYSE

Kaip atrodo tikrovė už betoninės 'valstybių' sienos

"Aš mažiau baimė akysėjau nuo seno, komunisto ir nekomunisto, darbininko ir intelektualo. Ir aš mažiau ginkluotus policininkus nervingai besitraukiančius nuo grėsmingų minių," — taip apibūdina savo įspūdžius iš Rytų Vokietijos U. S. News and World Report korespondentas Robert Kleiman, kuris lankėsi Leipzigo mugėje ir iš jos grįžo automobiliu per sovietinę zoną. Jis pasakoja toliau:

"Baisusis žodis -- Vengrija -- girdimas visur. Policija jo bijo. Jie prisimena likimą Budapesto policijos, kuri buvo išudyta dideliais skaičiais, prieš rusų kariuomenę įsiveržus ir likvidavus Vengrijos sukilimą 1956 metais. Gyventojai bijosi to žodžio, prisimindami sovietų tankus."

Baimė sovietinėje Vokietijos zonoje, arba, kaip oficialiai sakoma, Demokratinėje Vokietijoje Respublikoje, plačiai paplitusi. Rytų Vokietijos armija pastarosiomis savaitėmis padidinta 70% priverstinai įnė imant 18 - 23 metų "savanorius". Kariuomenės judėjimas be paliovos matomas krašto gilumoje. Sovietų armija atliko manevrus ir užėmė, kaip atrodo, kautynių pozicijas.

SAVIŽUDYBĖS AUGA ŠIURPULINGU MASTU

Savižudybės dabar jau aklinai uždarytoje Rytų Vokietijoje, o ypač Rytų Berlyne, auga didesniu mastu, negu anuo metu Austrijoje, kada Hitleris ją pasigrobė.

NYT korespondentas David Binder, kuriam teko kalbėtis su dviem Rytų Berlyno ligoninių gydytojais, sako, kad savižudybių banga prapliupo po rugpiūčio 17 ir nuo to laiko į ligonines kasdien atvežama po daugiau kaip 25 savižudžių per dieną. Jų tarpe esama jaunų ir senų, bet daugiau kaip pusę jų sudaro tie, kurie anksčiau dirbo Vakarų Berlyne.

GRIEŽTINAMA KONTROLĖ

Uždare fizines Rytų Vokietijos sienas, komunistai dabar visais būdais bando uždaryti ir, kaip jie vadiną "ideologinius sienų peržengėjus". Viena iš tokių akcijų yra mėlynmaršinių komjaunuolių būriai, pasiusti sekti stebėtojus Vakarų Berlyno televizijos stotį.

Tai jie nustato iš televizijos antenų krypties, stotims esant skirtingose vietose. Radę "nusiakaltę", jie įsiveržia į namus ir pareikalauja, kad antenos kryptis būtų tuoj pat pakeista. Vakarų pasiekęs pranešimas sako, kad viena moteris, bandžiusi pasiginti su komjaunuoliais, buvo nuteista aštuoneriems metams į koncentracijos stovyklą.

Už šios teroro kampanijos ir gyventojų kontrolės griežtinimo, be abejo, slypi režimo pasirodymai galimais netikėtumams. Komunistai bando sukelti gyventojų desperaciją ir rezignaciją, iš vienos pusės palaipsniui verždami juos, iš kitos pusės — siekdami sulaužyti jų priešiškumą. Bet kiekvienas neatsargus režimo žingsnis, kaip daugelis stebėtojų sako, galės iššaukti sprogdimą.

NAUJAS PARTIJOS ŠUKIS

Daugumas skaitytojų gerai atsimena praeito karo pabaigoje visus miestų griuvėsius ir tvoras, nukabinėtas plakatais: "Pssst -- priešas klausio!" Dabar ir komunistinis režimas Rytų Vokietijoje padojo tą patį šukį, tik kitais žodžiais. Net Leipzige buvo matomi plakatai, kuriuose gyventojai įspėjami: "Jokių kalbų su priešais!"

Laikraštininkai pasakoja, kad kavinėse viešpatuojanti beveik visiška tylą: žmonės geria, bet beveik nekalba su savo kaimynais prie stalo.

Bet, pamatę amerikietį ir pro petį pakartotinai apsidairę, ar kas neseka, skuba pavaizduoti savo būklę, trumpai nurodę, kad prūsiškasis komunizmas esąs net žiauresnis už rusiškąjį. Esą, visur komjaunuolių grupės suorganizuotos, "budru-

mo būrius", kurie slankioja gatvėse, kavinėse, susirinkimuose, šokių salėse, parkuose. Užtenka vieno jų žodžio arba mostelėjimo link kurio asmens, kad tas dingtų iš viešumos.

Tai savo kailiu patyrė ir minėtas laikraštininkas Robert Kleiman, kuris tokio jaunolio nurodymu buvo areštuotas, bet vėliau paleistas. Jis pasakoja, kad jam buvo leista važiuoti tik autostrada, prie kurios tam tikrais atstumais stovį paslėpti policininkai be paliovos per žiūronus seka visą judėjimą.

LEIPZIGE -- PRIEŠINGYBĖS

Pastarojoje Leipzigo mugėje buvo gana skoningai išstatyta nemaža gaminių, skirtų eksportui. Bet pats miestas atrodė niūrus ir apleistas, jo nepagyvino nė šimtai ta proga išskabinčių vėliavų ir transparentų.

Žmonių apranga atrodė gana vienoda, prasta. Vitrinose pastebima geresnių drabužių, bet jie greičiausiai skirti mugės svečių akims. Kavos svaras kainuoja 7 dol., benzinas -- 1,33 dol. už galioną. Automobiliai, televizijos aparatai ir skalbimo mašinos kainuoja tris kartus daugiau, nei Vakarų Vokietijoje.

Maisto normavimas buvo atšauktas 1958 metais, bet bulvėms ir sviestui atnaujintas šiais metais. Maisto paskirstymas blogas, prie krautuvių nuolat matomos eilės, ypač kai atvežama vaisių arba sviesto.

Darbininkai neturi teisės keisti darboviečių be oficialaus leidimo. Kiekvienam, kuris "nepatinkamas", yra suvaržytos kelionės, ir toks asmuo tuoj perkeliamas į kitą sritį arba išsiunčiamas į "auklėjamąją darbo instituciją".

DOLERIAI IR CENTAI

K. GAIDŽIŪNAS

VINIEMS AUKŠTESNIS MOKSLAS, KITIEMS GERESNIS BIZNIS

Su Darbo Dienos savaitgaliu visoje Amerikoje plačiai atsi-vėrė pradžios mokyklų, gimnazijų ir universitetų dury.

Viniems tai reiškia aukštesnio mokslo siekimą. O kitiems, uždarbį. Ir viena iš didžiausių uždarbiautojų grupė yra vaikų batų ir rūbų gamintojai.

Didžioji dauguma šių metų mokinių į mokyklą išžygiavo apsiavę naujais batais (apytikrė kaina -- \$ 6,00), pasipuošę naujomis kelnėmis ar suknele (kaina taip pat apie \$ 6,00). Ir naujomis kojineis -- dar 40 centų priedas.

Pagalvojus, kad Amerikoje šiais metais į mokyklą grįžo ar jį pradėjo apie 44,000,000 mokinių, ir atsiminus, kad kiekvienas iš šių mokinių yra pasipuošęs \$13,00 vertės naujais drabužiais, mes gauname \$572,000,000 sumą.

Prie šios sumos dar dadėkime kolegijų ir universitetų įvairias studentiškas sąskaitas, už įvairias mokslo ir pramogines reikmenis, kaip lėmpų, radijo aparatų, portfelio, įvairių rašymo įrankių, ir tada tikrai gausime vieno bilijono dolerių sąskaitą.

Manau, kad po paminėjimo šios didelės skaitlinės, jūs tikite, kad mokslas yra ir didelis biznis. Ir tai matėsi iš įvairios konkurencijos. Dažnai skelbimuose net buvo patariama, kad mokiniams gaus geresnius mokslo pavyzdžius, jei jis bus tinkamai mokslui aprūpinamas ir paruoš-

tas. O šis aprūpinimas ir paruošimas susidėjo iš rašomųjų statulų, skaitymo lėmpų, enciklopedijų ir kailinių šliurpų...

Skelbimuose, kreipiantis į grįžtančius universitetan ar pradedančius studijuoti jaunuolius, dažnai buvo matomi "tipiški" studentai ir studentės, reklamuoją įvairius kostiumus, megstinius, paltus ir t.t. Tik tarp visų šių naujausių stilius reklamuojančių skelbimų nebuvo pastebima nė vieno užsiminimo, kaip tie stilingi rūbai gali pagelbėti mokslui...

Pagal praeitų metų apklausinėjimo duomenis pasirodė, kad 46 milijonai mokinių ir studentų lanko įvairias Amerikos mokyklas ir universitetus.

Šis mokinių ir studentų skaičius per paskutinį dešimtmetį padidėjo 16 milijonų, arba 53%.

Mokslas Amerikoje yra tikrai brangus... Kada pilietis nesilaiko viešųjų bibliotekų taisyklių. Šis faktas neseniai buvo įrodytas New Jersey valstijoje.

Pagal Trenton miestelio bibliotekos pranešimą teismui, viena skaitytoja negrąžino 70 pasiskolintų knygų, neužmokėjo pabaudos už pavėluotai grąžintas knygas, išsiėmė bibliotekos skolinimo kortelę netikra pavarde, skolinosi knygas kitų žmonių kortelėmis, ir visai nekreipė dėmesio į bibliotekos ir policijos griežtus, grąžinančius laiškus...

Ir, žinoma, tokio elgesio sąskaita išaugo iki \$ 187,75.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	 5ths	\$4.95
2 BISQUIT 3 star Cognac	.. 5ths	\$4.98
3 MARTELL 3 star Cognac	5ths	\$5.39
4 METAXA graikų brendy	5ths nuo	\$5.75
5 WHITE HORSE SCOTCH whisky	 5ths	\$4.98
6 SKAIDRIOJI 80°	 5ths	\$2.95
7 CHERRY, BLACKBERRY, PEACH, APRICOT importuoti		
prancūzų likerai	 5ths	\$2.98
8 BORDEAUX pranc. vynas	5ths	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Lithuanian Newspaper •
Issued in Cleveland every
Mon., Wed., and Fri. except
in case of Holidays • Pub-
lished by American Lithu-
anian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit)
• Editor-in-chief: Balys
Gaidžiūnas • Subscription per
year: \$10.00. Single copy 10
cents • Second Class Postage
Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris
kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penkta-
dieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinė kolegija sudaro: P. Bastys, E. Čekienė,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Jungtinių Tautų Organizacijos krizė artėja

Chruščiovo užkulnių į stalą įkalti reikalavimai, kad Jungtinių Tautų Organizacijoje vietoj vieno generalinio sekretoriaus būtų trys, tebėra ant stalo. Tai kas, kad kalbos apie tą reikalavimą yra kiek pritilusios. Maža reiš-
kia ir tai, kad Chruščiovo reikalavimas tuo tarpu nesusi-
laukė paramos iš didžiulės JTO narių daugumos.

Tiesa, šia n d i e n t a s reikalavimas liko lyg ir atmetas. Bet lukterkim dar metus. Pasibaigs Hamarskjoldo terminas. Reiks vėl rinkti generalinį sekretorių. Sovietai už Hamarskjoldą nebebalsuos. Ir jie, jeigu niekam nepavyks įkalbėti juos savo dabartinį nusistatymą pakeisti, nebusuos už j o k i v i e n ą generalinį sekretorių, jie tiesiog pareikš savo v e t o prieš betkokį kandidatą, jeigu nebus priimta tokia sekretariato reforma (triasmenis generalinis sekretariatas), kokią jie siūlo. Vakarai mano, kad tokia reforma visiškai sunaikintų (ir taip jau nelabai didelį) JTO veiksmingumą. O jei reforma nebus priimta, tai sovietai turės labai nesunkią galimybę tą veiksmingumą paralyžuoti ir be to, priverstinai laikydami JTO vykdomąjį organą "be galvos".

Kitas pavojus — pinigų stoka. JTO gali bankrutuoti net greičiau, negu ateis generalinio sekretoriaus rinkimai. Sovietai yra vieni iš tų, kurie yra labiausiai atsilikę su "nario mokesčiais". Jungtinės Valstybės ištikimiausiai neša JTO finansavimo našta. Bet, norint, kad JTO veži-
mas važiuotų, netrukus prireiks, kad kas nors uždėtų įnašus ir už tuos, kurie ar dėl neišsilaikymo, ar t y č i a jų nemoka.

Kažin ir Jungtinių Valstybių vyriausybė ar norės, arba ar galės (ar Kongresas sutiks) dar didinti savo įnašus palaikyti organizacijai, kuri jau vis labiau ir labiau linksta pasisakyti Jungtinėms Valstybėms nepalankiai. Jungtinės Valstybės "kapsiuko užraukimu" galėtų priversti tai "krautuvę užsidaryti" net greičiau, negu sovietai savo reformų reikalavimais. Reikalas apsispręsti, gelbėti ar negelbėti JTO iš bankroto, irgi artėja tvirtu žingsniu.

Nemažas J. Tautoms pavojus yra ir didžiųjų narių bėdų tvarkymas. Bepiga J. Tautoms sutvarkyti kokio mažo krašto reikalus. Bet kai reikia spresti pačių didžiųjų — tada savaime atsiranda krizė. O tokių bėdų, atrodo, artimiausiu laiku tikrai nestigs.

Sovietai ir jų satelitai, kada Chruščiovui buvo apvaržyta judėjimo laisvė, kėlė reikalavimą, kad Jungtinės Tautos būtų iš New Yorko iškeltos, jei jau ne į Maskvą, tai į Austriją ar Šveicariją. Jei tas reikalavimas dabar yra pritiltęs, tai dar neraiškia, kad jis užmirštas. Kiekvieno stipresnio susirėmimo atveju, kaip vienas iš pagalbinių argumentų, bus ir jis mestas, kad arba svarbesnieji sovietų argumentai būtų priimti, arba nepriimant, ir šis reikalavimas vykdomas.

Nors oficialių nusiskundimų iš JAV pusės niekad nebuvo paskelbta, bet visi žino, kad Jungtinių Tautų atstovavimo priedangoj į JAV Maskvą ir jos užgrobtą satelitai meta šnipų būrius. Savaime aišku, kad dėl jų nepasitenkinimas auga, kad kai kurie Jungtinių Tautų nariai sauvaliauja. Bet pačios JAV greičiausiai niekad nekels, o jei bus iškeltas iškėlimo klausimas ir kovos, kad Jungtinės Tautos čia liktu ne vien dėl jų draskymo pastangų užgnaužimo, bet ir savojo prestižo saugojimo.

Visus šiuos reikšinius susumavus nesunku padaryti išvadą, kad Jungtinių Tautų krizė artėja ir artėja. Ir tą krizę nugalėti bus labai sunkus uždavinys.

IDOMI TYLA

Teodoras Blinstrubas, Antrosios dainų šventės rengimo komi-

teto išdininkas, keliuose laikraščiuose paskelbė savo laišką (jis buvo ir Dirvoje), kad slapta buvo atsiradęs ir antrasis Dainų šventės rengimo komitetas, atspausdinęs blankus ir veikęs, bet iki šiol niekam nedavęs savo veiklos apyskaitos.

Neišimu spresti ar teisti tų asmenų, kurie taip padarė, bet tik man ir mano kaimynams kyla įtarimas dėl dabartinės tylos. Asmenys paliesti, netvarkin-

PRAEITIES ŠEŠĖLIAI... Maironio skautų draugovė Kaune TT Jėzuitų gimnazijoje 1934 m. balandžio mėn. Ši dr-vė įsteigta 1932 m. gruodžio mėn. v. sktn. V. Kizlaitis. Draugininkais buvo vyr. sktn. V. Kizlaitis 1932-1938, Vyr. skl. Tadas Tallat-Kelpša 1938-1940.

Dalis šių skautų gyvena JAV, Kanadoje ir kt., tai J. Saladzius, Vyt. Saladzius, inž. K. Čerkeliūnas, inž. J. Nasvytis, J. Karosas, J. Alonderis, dr. M. Jasaitis, M. Naujokaitis, inž. J. Steikūnas, Vyt. Jučas, agr. T. Tallat Kelpša, Jurgis Noreika, Juozas Noreika, V. Kizlaitis.

Dovas Zaunius, Oskaras Urbonas, Henrikas Blumetalis ir Eugenijus Ponomariovas yra žuvę nuo bolševikų kulų.

Kur šiandien randasi H. Ribačauskas, J. Vagneris, J. Grigas, L. Viršila, V. Statkevičius, J. Valiukonis, A. Putcė, R. Riauba, St. Vaitkevičius, Milvydas O., A ir M. Šalčius žinių nėra.

V. Kizlaitis nuotrauka

LB TARYBA Kviečia į darbą

JAV Lietuvių Bendruomenės III-ioji Taryba, 1961 rugsėjo 2-3 dienomis susirinkusi pirmosios sesijos New Yorke, apžvelgusi šio krašto lietuvių praeities veiklą ir minėdama bendruomeninio darbo dešimtmetį Amerikoje, su džiaugsmu pastebi, kad JAV lietuviai, gyvai reikšdamiesi gyvenime daugeliu savo organizacijų, taip pat remia ir bendrinių junginių mintį siekti tų tikslų ir atlikti tuos darbus, kur visų talka ir jungtos jėgos ko labiausiai reikalingos ar kultūrinė, ar politinė, ar šalpos srityse. Tai rodo išsivijus lietuvių organizacijų subrendimą ir jiems tenkančių uždavinių supratimą.

Bendro darbo kelias

yra taip pat būtinas mūsų ateičiai. Čia reikia mūsų visų. Kai Lietuvos, Jungtinių Amerikos Valstybių ir apskritai Vakarų pasaulio priešai vis agresyviau kėsina į mūsų gyvenimą bei dvasią ir, kiršindami mus tarp savęs, siekia mūsų sunaikinimo, JAV LB Taryba kviečia JAV lietuvius, lietuviškos kilmės amerikiečius ir viso pasaulio lietuvius pamiršti smulkias tarpusavio nesantaikas, jungti savo gretas ir sutelktinėmis pastangomis

įsigyti svarų balsą tiek šiame krašte, tiek ki-

tose tautose Lietuvos laisvės bylai ginti ir tautiniams savo uždaviniams vykdyti.

Šiam tikslui JAV lietuviai:

1) Aktyviai remia lietuvių organizacijas bei paskirus asmenis, veikiančius religijos, kultūros, politikos, šalpos, ekonomikos, sporto ir kitose srityse, ir imasi darbo ten, kur jis šiuo metu daugiausia apleistas.

2) Darbo padalos principu remia JAV lietuvių bendrines institucijas — Altą, sukurta Lietuvos vadavimo darbui, ir Balfą, skirtą lietuvių šalpai bei globai, ypačiai palaikydami Balfą pastangas remti užjūriuose mokslus einantį lietuvių jaunimą bei nukentėjusius dėl lietuviybės.

3) Ypatinę dėmesį kreipia į lietuvių jaunimą, atcirdami jam į pagalbą lietuvių išlaikant ir nukreipdami jį į reikiamą veiklos sritį.

Petys tad į petį už Lietuvą ir lietuvišką mūsų ateitį!

LB TARYBOS NUTARIMAI

JAV LB Taryba randa, kad ypačiai didelis dėmesys turi būti skiriamas liuanistiniam švietimui, lietuvių kultūros globai ir pristatymui kitoms tautoms, siekiant įteiti į jų tarpą ir laimėti reikiamą pripažinimą. Atsižvelgiant į darbų gausumą ir jų derinimo būtinumą,

konkrečius uždavinius

vykdyti pagal svarbiausius gyvenamojo mato bei ateities reikalavimus ir visų pirma šiuos:

1) JAV LB centro organai imasi iniciatyvos susaukti JAV lietuvių organizacijų bendrą konferenciją bendradarbiavimo klausimams tarti.

2) JAV LB centro organai kreipia dėmesį į pasaulinę parodą 1964 m. New Yorke ir rūpinasi tinkamu lietuvių tautos ir išsivijus reprezentavimu kultūriniais parengimais bei kitais būdais, kuris taip pat tarnauja pačių lietuvių tautinei dvasiai kelti.

3) JAV LB centro organai kreipia dėmesį į mažas lietuvių kolonijas, kurioms reikia visų lietuvių užnugario bei pagalbos. Ši pagalba organizuojama pagal dėsni, kad stipresnieji kultūrinė-

mis savo pajėgomis talkina silpniesiems.

4) Šeštadienių liuanistinių mokyklų darbas stiprinamas trūkstančių vadovėlių išleidimu, atitinkamų pedagoginių priemonių bei metodų ieškojimu ir mokyklų bei tėvų glaudesnio bendradarbiavimo plėtimu.

5) Atsirandančiam mokytojų trūkumui šalinti rengiami pedagoginiai kursai, į kuriuos traukiamas pedagoginių linkimų turįs jaunimas.

6) Siekiama perio linėje lietuvių spaudoje įvesti pastovius jaunimo bei vaikų skyrius, kurie pratintų juos domėtis lietuvišku gyvenimu ir jį aktyviai įsitraukti. Rūpinamasi jaunimo ir vaikų laikraščių plitimu.

7) Jaunimo reikalams steigiamas Jaunimo Taryba, kuriai talkinti kviečiami mūsų filosofai, psichologai, pedagogai ir kiti arti jaunimo gyvenimo ir dvasios stovį asmenys.

8) Išryškėjusius nusistatymui derinti pasireiškusias dvi Lietuvių Fondo organizavimo linkmes, organizuo-

jamas vienas fondas pagal Taryboje sutartus principus.

— o —

LB Taryba taip pat nutarė Bendruomenės vardą pasveikinti 1941 m. Tautos sukilimo prieš okupantą vykdytojus bei dalyvius, Laikinosios Lietuvos Vyriausybės narius, Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarus, p a d ė k o t i B e n d r u o m e nės organams ir paskiriems jos darbuotojams, JAV ir Kanados lietuvių Losios Dainų šventės vykdytojams ir ypačiai dirigentams bei dainininkams, lietuvių spaudai ir lietuvių radijo valandėlėms, k r e i p t i s į JAV valdžios įstaigas bei pareigūnus Lietuvos laisvės bylos reikalais, p r i s i d ė t i prie Kuchel-Lipscomb rezoliucijos pravedimo ir kt.

Taip pat yra priimta eilė ir kitų nutarimų, kurie sužymėti LB Tarybos sesijos protokole pačių LB organų žiniui.

JAV Lietuvių
Bendruomenės
Tarybos Prezidiumas

Cosmos Parcels Express Corp.

(Licensed by Intourist)

PASKUBINA JŲS SIUNTINIUS JŲS DRAUGAMS
IR GIMINĖMS Į BET KURIĄ SSSR DALĮ.
SIUNTINIAI APDRAUSTI • PRISTATYMAS GARANTUOTAS • GAVEJAS NIEKO NEMOKA.

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškoms ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutapysite negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniam, pigiau negu bet kur kitur. Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite ar aplankykite jums artimiausį mūsų skyrį:

NEW YORK 2, N. Y., 39 — 2nd Avenue — Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue — Tel. DI 5-8894
LAKEWOOD, N. J., 126 — 4th Street — Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street — Tel. MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street — Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. — Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. — Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 11333 Jos. Campau.

Tel. TO 7-1575
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. — Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. — Tel. BR 8-6966
CHICAGO 29, Ill., 2439 W. 69th Street — Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal., 960 So. Atlantic Blvd. — Tel. AX 1-2994

SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. — Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Ave. — Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 530 W. Girard Ave. — Tel. WA 2-4035

WATERBURY, Conn., 6 John St. — Tel. Plaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 606 Bridge St. N.W. — Tel. GL 8-2256

PASSAIC, N. J., 176 Market Street — Tel. GR 2-6287
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Ave. — Tel. VI 1-5355

ATHOL, Mass., 61 Mt Pleasant St. — Tel. CH 9-6245
VINELAND, N. J., West Landis Ave., Greek Orthodox Club Blvd.

Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.
BOSTON 18, Mass., 271 Shawmut Ave. — Tel. LI 2-1767
WOODHAVEN 21, N.Y., 84-17 Jamaica Ave. Tel. VI 6-3330

CleveLoans

HOME • AUTO • BUSINESS • PERSONAL

LET US
HELP
YOU

70 CONVENIENT, COMPLETE BANKING OFFICES

MEMBER FEDERAL RESERVE SYSTEM

KANADOS LIETUVIŲ ŠVENTĖJE VYRAVO JAUNIMAS

VINCAS KIZLAITIS

Aštuntoji Kanados lietuvių diena šiais metais įvyko Montrealyje rugsėjo 2 - 4 dienomis.

Šventės programą sudarė, kaip ir visuomet, sporto žaidynės, lietuvių dailininkų meno paroda, pobūvis, pamaldos ir koncertas.

Pobūvis -- balius vyko naujuose slovakių namuose, net trijose salėse, kurios buvo publikos perpildytos. Dviejose salėse šokiams grojo geri orkestrai. Vieną salę užpildė beveik tiktai jaunimas. Pobūvis užsitęsė iki vėlyvos nakties ir praėjo labai gražioje, jaukioje nuotaikoje.

Svečių matėsi iš įvairių Kanados bei Amerikos vietovių, iš iš Brazilijos atvykęs prel. Ragažinskas, Vokietijos -- J. Matulaitis ir vienas lietuvis tik ką atvykęs iš Lenkijos. Publika, besisėknučiuodama, vaišinosi alumi ir kukliais užkandėliais, kai kas papildydami ir stipresniais gėrimais. Čia nesimatė jų gausių bufetų su šaltais ir

šaltais užkandžiais, be kurių neapsieina joks didesnis parengimas Amerikoje.

Sekmadienį šventė prasidėjo ryte, eiseną nuo Aušros Vartų bažnyčios (T. Jėzuitų) į Verduno Auditoriją, kur vyko tai dienai pritaikytos pamaldos. Eisingą sudarė daugiausia jaunimas -- merginos pasipuošę tautiniais rūbais. Vyresnieji vyko mašinomis, sudarę jų gausią koloną.

Pamaldos vyko didžiulėje salėje (panaši į Chicago's Amphitheatrą ar Clevelando Areną.) kur buvo įruoštas altorius. Mišias laikė prel. V. Tulaba. Jis ir pasakė pamokslą lietuviškai, Jautrų pamokslą angliškai pasakė Montrealio kardinolas J. Em. P. E. Leger. Mišių metu giedojo Aušros Vartų par. choras ir solistas S. Baras. Po pamaldų Aušros Vartų par. klebonijoj buvo suruošta kardinologarbei pietūs.

Po pietų toje pačioje Verduno Auditorijoje įvyko aktas -- koncertas. Prieš pradėdant programą į salę įžygiavo tautiniais rūbais pasipuošę penkios tautinių šokių grupės: (per 250 liet. jaunimo): Chicago's Jaunimo Centro studentų ansamblis, Hamiltono taut. šokių grupė Gyvataras, Montrealio skautų vyčių taut. šokių grupė, Toronto taut. šokių grupė Gintaras ir Rochesterio skautų taut. šokių grupė.

Koncertas pradėtas Kanados himnu. Po to Kanados liet. dienos ruošti komit. pirm. J. Lukoševičius pakvietė akto - koncerto programai vadovauti prof. dr. V. Pavilani. Buvo perskaityti gauti sveikinimai raštu iš Kanados min. pirm. Diefenbakerio, Verduno burmistro, Lietuvos atstovo Washingtono p. Kajecko ir kitų. Žodžių sveikino Brazilijos liet. bend. pirm. prel. P. Ragažinskas. Po to pakviestas PLB pirm. J. Matulionis pasakė trumpą sveikinimą. Visa ofic. dalis užsitęsė tiktai apie pusę valandos, kai prieš kelis metus vykusioje Kanados lietuvių dienoje Niagara Falls teko klausytis daug ir ilgų kalbų, užsitęsusių virš pusantros valandos.

Meninė dalis pradėta Chicago's, Hamiltono, Montrealio, Rochesterio ir Toronto šokėjų grupės pasirodymais. Šokių grupės iš Toronto šokėjų grupės pasirodymais. Šokių grupės iš Toronto šokėjų grupės pasirodymais.

Solistė Elz. Kardelienė, akomp. K. Smilgevičiui, padainavo: V. K. Banašio Vai toli, toli, A. Kačanausko Kur prapuolė tas kelelis, Br. Budriūno Šauksmas ir B. Dvariono arija apie Vilnių iš oper. "Dalia" ir bisui A. Kačanausko Kad aš našlaitėlė. E. Kardelienė įteikta daug gėlių.

Solistas St. Baras, akomp. St. Gailevičiui, padainavo St. Šimkaus Vai kur nužėgėliuos, J. Karnavičiaus Jonušo dainą iš op. "Radvila Perkūnas", V. K. Banašio Aš per naktį ir A. Kačanausko O kaip miela išgirst. Ir publikai audringais plojimais reikalaujant, dar padainavo G. Puccini Kavaradosi ariją iš op. "Toska" ir Eleazaro ariją iš op. "Žydė". Chicagietės Sadutės šokėjos jam įteikė savo gėles.

Tautinių šokių grupės visos kartu ir kiekviena paskirai dar pasirodė tautinių šokių. Programą užbaigė Hamiltono taut. šokių grupė pasirodymais dar nematytą charakteringą šokį Gaidys. Grupiniai tautiniai šokiai grojo Zig. Lapino suorganizuotas ir vadovaujamas Montrealio tautinių šokių orkestras, o čikagiečiams puikiai grojo akord. Faustas Strolia.

Programa baigta Kanados Liet. Bendr. Krašto valdybos pirm. St. Kęsgailos žodžiu ir Lietuvos Himnu.

Vakare Aušros Vartų parapijos salėje įvyko jaunimo pasilinksminimas. Šis pasilinksminimas praėjo labai gražioje nuotaikoje ir suartinė vietinį ir iš kitų vietovių į šventę atvykusį lietuvių jaunimą.

Tenka pasidžiaugti Montrealio ir apyl. lietuviams, kurie įspūdingą ir įdomų koncertą atvyko su visu savo prieaugliu. Jį dar papildžius gausioms šokėjų grupėms, šiame koncerte dominavo jaunimas. Koncerto metu salėje publikos buvo daugiau kaip trys tūkstančiai, o šeštadienio pobūvyje buvo per du tūkstančius.

Suvažiavimo dalyviai su šeimomis. Pirmoji eilė šeštas iš kairės sėdi gen. Musteikis, buvęs Karo Mokyklos viršininkas.

PLP KARO MOKYKLOS XVIII LAIDOS SUVAŽIAVIMAS TORONTE

Rugsėjo 2-3 d. Toronte įvyko P.L.P. Karo Mokyklos XVIII laidos suvažiavimas 25 metų sukakčiai paminėti. Į suvažiavimą atsilankė buvęs Karo Mokyklos viršininkas gen. K. Musteikis su ponia (gyvenęs Chicagoje).

Su važiavimas prasidėjo iškilmingu posėdžiu, kurio garbei prezidiuman buvo pakviesti: Karo Mokyklos viršininkas gen. K. Musteikis, buvęs Karo Mokyklos kadro karininkas Šopaga, abiejų Toronto lietuvių parapijų dviasikijos atstovai, savanorių, šaulių, Liet. Bendruomenės, XVII ir XIX laidų atstovai.

Buvo padarytas tradicinis Karo Mokyklos vakarinis patikrinimas, kuriame iš 130 išsirikiavo vos 25. Skaitant sąrašą tik maždaug kas penktas atsiliepė -- aš. Kitų pavardės lydėjo atsiliepimas: žuvis, išvežtas į Sibirą, nėra žinių.

Po iškilmingo posėdžio sekė vaišės, kurių metu buvo sudainuota daug Karo Mokyklos kariūniškų dainų, prieš 25 metus skambėjusių.

sių A. Panemunes slėniuose. Suvažiavusieji, su savo šeimomis, turėjo progos susipažinti, prisiminti gražius jaunystės laikus, begalės pergyvenimų, nuotykių.

Rugsėjo 3 d., 10 val. ryto Prisikėlimo Parapijos bažnyčioje buvo užpirtos šv. Mišios už tos laidos žuvusius ir išvežtus. Gražų pamokslą pasakė tos parapijos klebonas Tėvas Placidus. Mišių metu, dalyvaujant tautinei vėliavai, buvo padėtas vainikas specialioje koplytelėje, prisimenant visus, tos laidos žuvusius.

1936 m. XVIII laidą baigė 130. Turimomis žiniomis laisvajame pasaulyje yra gyvų 49, žuvusių 13, išvežtų 14, nežinomo likimo 54.

Gyvenimo kasdienybė sverčiamis suvažiavusieji spaudė viens kitam rankas tardami sudie, iki sekančio suvažiavimo Laisvosios Tėvynės A. Panemunėje.

Vyt. Bubelis

Muzikas St. Gailevičius iš atostogų, kurias praleido Europoje, jau grįžo ir vėl pradeda darbą su Varpo

choru. Pirmoji repeticija Lietuvių Namų patalpose yra numatyta rugsėjo 13 d. Pradedant naują sezoną, choro vadovybė pageidauja, kad kuodaugiausiai į chorių eiles įsijungtu naujų pajėgų.

Maironio šeštadieninėje mokykloje mokslas pradėdamas rugsėjo 16 d. įprastu mokyklą lankymo laiku. Visų pareiga rūpintis, kad visi lietuviukai ją rūpestingai lankytų. Šiais mokslo metais yra numatoma apie 500 mokinių.

Baleto studijos vedėja Zenaida Orentienė rugsėjo 19 d. Lietuvių Namuose pradeda klasikinio baleto studijos mokslo metus.

Vietos SLA kuopos susirinkimas įvyko rugsėjo 10 d., 2 val. p. p. Lietuvių Namuose. Buvo aptarta eilė su dienos rūpesčiais susijusių klausimų ir duota ištrauka iš B. Sruogos veikalo "Milžino Paunksmė", kuri buvo skirta rugsėjo 8 d. paminėti.

Tautinių šokių šokėjai renkasi į salę.

Dalis publikos stebi šokėjų pasirodymą. Sėdi apačioje: Tėviškės Žiburių vyr. red. kun. dr. Pr. Gaidamavičius, PLB pirm. dr. J. Matulionis, Kanados LB pirm. Stp. Kęsgaila, Tėvas Ramanauskas iš Brooklyno Tėvas S. Kulbis SJ, ir prelatas-Montrealio kurijos atstovas.

Mergaitės šoka Kepurinę.

Pirmoje eilėje jaunieji Bulotai stebi salėje besigrupuojančius šokėjus, greta jų mok. Bulotienė, antroje eil. sėdi inž. J. Bulota su dukterimi.

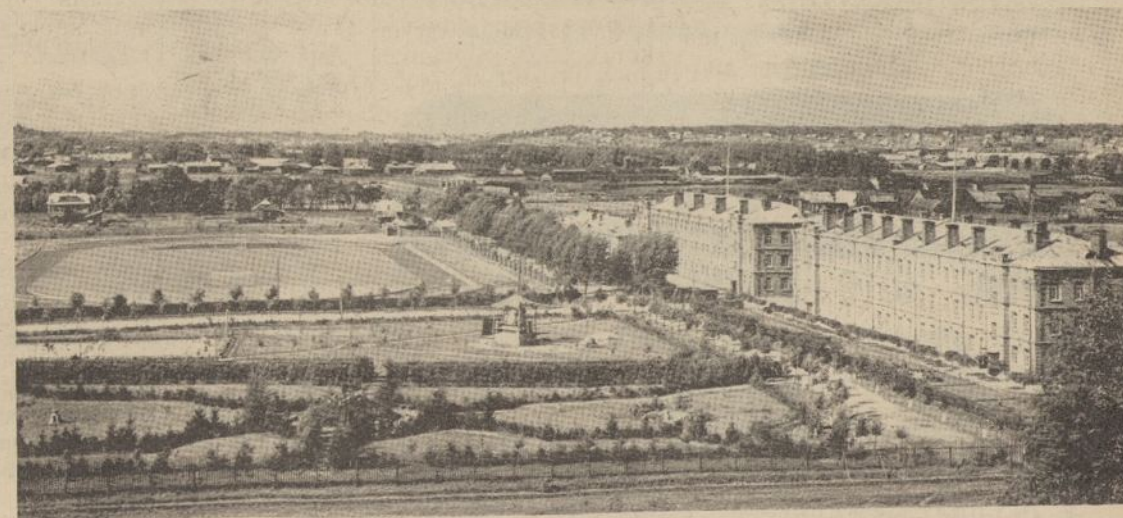

Montrealio taut. šokių šokėjų dalis.

V. Kizlaičio nuotraukos

Toronte įvykusiame PLP Karo mokyklos XVIII laidos 25 metų sukakties proga suvažiavime, buvo atliktas tradicinis karo mokyklos vakarinis patikrinimas.

PLP Karo mokyklos pastatai A. Panemunėje, Lietuvoje. Nuotrauka daryta Nepriklausomybės metais.

Choras yra nedidelė bendruomenė (jo narių skaičius gali svyruoti tarp 24 ir 120, kartais mažiau, o kartais ir daugiau), turinti idealą dainuoti ir skleisti chorinio dainavimo kultūrą visuomenėje. Lietuvoj carinės priespaudos metu choriniu dainavimu daugiausia rūpinosi parapijų vargonininkai, dažnu atveju patys neaukšto muzikinio išsilavinimo žmonės. Tušumą užpildė pati lietuvių tauta, kurdama ir dainuodama tūkstančius vadinamųjų liaudies dainų.

Nepr. Lietuvoj per kelio-liką metų chorinio dainavimo kultūra šoktelėjo didelį šuolį į aukštį, nes Kauno ir Klaipėdos aukštosios muzikos mokyklos paruošė ir išleido į gyvenimą gausų būrį talentingų chorvedžių. Dalis tų vyrų liko Lietuvoj ir iki šiol ten tebedirba, o dalis pasitraukė į tremtį.

Pakaks iškelti porą pavyzdžių, kad pamatytumėm, kokio chorinio dainavimo lygio mes pasiekėm tremtyje: M. K. Čiurlionio ansamblis, vadovaujamas muz. Alf. Mikulskio, ilgesnį savo dainavimų laiką laikėsi profesinio choro aukštumose. Panašių laimėjimų siekė ir Stepo Sodeikos vadovaujama Dainava. Tas rodo, kad iš Nepr. Lietuvos į svetimus kraštus mes atsivežėm tikrai aukštą chorinio dainavimo kultūrą.

Svečiose šalyse pasidarę sėsliai, dėkui Dievui, dar vis nesustojam burtis į choras ir dainuoti savo tautos dainas, nors čia, net JAV, dar neturim sąlygų išlaikyti nors vienam profesinio lygio chorui. Į liet. choras jungiasi tik nuoširdūs ir entuziastingi dainavimo ir dainos mylėtojai, beveik kiekvieną atvejį aukodami savo laisvalaikį ir poilsio valandas, o tiems sambūriams vadovauja didelio pasiryžimo, didelės ištvermės ir kartais savo tiesioginį pašaukimą (pvz. kompozitoriai) ant aukuro deda žmonės. Ore kybo tik vienas neperdaug linksmas klausimas: kiek tų pasiryžėlių pastangas paremia ir pagerbia lietuvių išeivių bendruomenė? Iš arčiau į tą dalyką žiūrėdam, aš labai Jus atsiprašau, neatrodo, kad savo chorams mes turėtumėm regimai pakankamą kiekį dėmesio ir širdžių šilimos...

Kur begyventumėm, savam krašte ar svetur, kiekvienam chorui tarti ir sėkmingai dirbti yra reikalingos šios trys pagrindinės sąlygos: meniniu požiūriu pajėgus chormeisteris, pakankamas kiekis balsingų ir muzikalių dainininkų ir... pilna koncertų salė aktyvių ir nesnaudžiančių klausytojų.

Savaime aišku, kad menko meninio lygio chorvedys niekad nepajėgs chorinio dainavimo lygio pakelti, dažnu atveju tai bus tik mėgėjo darbas. Taip pat nebus gero choro, jeigu jo dalyviai nebus muzikalūs ir balsingi. Tačiau itin prastas reikalas, ypač svečiam krašte, kai koncertų salės yra puštuotės, arba, kai į jas susirinkę žmonės, yra apatiški, dainos menu negyvena, o savo tarpe kumšiasi ar snūduriuoja. Tokie klausytojai niekad nepadės chorui augti ir tobulėti, o tik kels jo dalyvių širdyse nusivylimą.

Kas pasakyta, tai nėra joks naujas atradimas — mes visi apie tas tris sąlygas daugiau ar mažiau žinom ir išmanom. Čia apie jas buvo pakalbėta tik todėl, kad nepraeitumėm pro savo chorų koncertų duris, kad gausiau jų koncertus

APIE CHORĄ, KURIS DAINUOS CLEVELANDE

lankytumėm, o susirinkę pabandytumėm drauge su dainininkais tas porą valandų dainos menu pagyventi, į kiekvieną dainą nuoširdžiau įsijausti. Tokių jautrių dainos klausytojų mes turim, tik jų vis perdaug nėra...

rai ne savo asmeniniu amžium, bet chorinio dainavimo praeitimi yra žymiai vyresni. 1952 m. trys energingi dainos mylėtojai Albinas Valkavičius (bebaigdamas medicinos mokslus Heidelberge prieš kurį laiką miręs), Pr. Šim-

koncertų. Daugiausia jis koncertavo pačiame Bostone, bet ir išvykų turėjo nemažai. Jis dainavo Massachusetts Universitete, Anhurst, Mass., Vasario 16 d. proga W.B.Z. radijo stoty Bostone (choro dainavimus stotis vėliau kartojo iš

Conn.

Per septynis metus chore dainavo apie 120 vyrų, nors jo branduolį visą laiką sudarė 40 dainininkų. Apie Bostono Liet. Vyrų chorą palankiai rašė ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių spauda. Tuo požiūriu savo misiją choras yra atlikęs garbingai. Savo repertuare jis turėjo apie 70 liet. kompozitorių dainų.

Teisingai vieną kartą buv. to choro pirm. Long. Izbičkas pastebėjo, kad Bostono Liet. Vyrų choro repeticijų ir koncertų skaičiai yra vienas didžiausių solidarumo mokesčių lietuvių visuomenei, viena didžiausių pastangų išlaikyti gyvą liet. kainą svetimam krašte, kur galim dainuoti ir patys būti gyvi lietuviai. Retkarčiais vyrų choras dar ir dabar pasirodo atskirų liet. organizacijų parengimuose.

Choro valdyba paprastai yra choro darbų administratorius. Bostono Liet. Vyrų choro valdybą pirmininkai, tikrai daug darbo įdėję į bendruomeninį choro gyvenimą buvo šie choristai: A. Valkavičius, J. Monkus, Long. Izbičkas, J. Grinkevičius ir vėl Long. Izbičkas. Pastarasis vyrų choro valdybos pirmininku buvo ištisus 5 metus. Iš septynių penki, tai iš tikro nemenka duoklė savai vi-

suomenei. Vyrų choro vadovas ir siela visą laiką buvo komp. Julius Gaidelis.

Mūsų gyvenime netrūksta paradokso. Paradoksu skamba ir Bostono Liet. Vyrų choro nutilimas, štai vėl skaičiai: į pirmą jo koncertą Bostone 1952 m. susirinko 1200 tautiečių, kelis metus iš eilės jo koncertuose vis būdavo apypilnė didžiulė salė, o į paskutinį, kuris meniniu požiūriu nebuvo menkesnis už kitus koncertus, atėjo gal tik 300-400 ištikimų choro draugų. Atseit, choristai, kasmet turėdami maždaug 100 repeticijų, nepavargę, o Bostono liet. visuomenė, jeigu visai neužmigo, tai jau dairėsi kitokių pramogų. Tai buvo ženklas, kad reikia persiorganizuoti ir ką nors naujo daryti.

Vyrų choro veikėjų galvose gimė mintis, kad reikia organizuoti Bostono Liet. Mišrų chorą. Nemaža abejonų, ypač komp. Jul. Gaideliui, kėlė ta aplinkybė, kad Bostone mes turim šv. Petro liet. parapijos chorą, vadovaujamą muz. Jer. Kačinsko, kuris kasmet surengia vieną gražų dainų koncertą. Bet, reikala giliau pastudijavus, pasidairius moterų pasaulyje įsitikinęs, kad parapijos choras visų pirma turi specifinius uždavinius, nutarta steigti Bostono Liet. Mišrų Chorą, kuris rengtų savų vyrų choro valdybos pirmininku buvo ištisus 5 metus. Iš septynių penki, tai iš tikro nemenka duoklė savai vi-

VAIZDAI IŠ KANADOS LIETUVIŲ DIENOS

Susitikę Kanados Lietuvių Dienoje (iš dešinės: Liet. Skautų S-gos Kanados rajono vad. vyr. sktn. inž. J. Bulota, Kanados skautų kapelionas pskn. Tėvas S. Kulbis SJ, Montrealio skautų vyčių taut. šokių grupės vadovas pskn. J. Piečaitis ir jų svetys.

Montrealyje pobūvio metu iš kairės dešinės: inž. J. Bulota už jo prie kito stalo prl. P. Ragažinskas (iš Brazilijos), mok. Bulotienė, Tėviškės Žiburių vyr. red. kun. dr. Pr. Gaidamavičius, Tėv. Ramanauskas OFM (iš Brooklyno N.Y.), muzik. St. Gailevičius ir trys studentai iš Toronto.

DIRVOS SPAUDOS BALIAUS — KONCERTO MENINĖ PROGRAMA

1. Malda už tėvynę J. Dambrauskas
2. Anoj pusėj ežero J. Žilevičius
3. Šienapiūtė (žodžiai P. Vaičiūno) J. Gaidelis
4. Užmigo žemė (žodžiai Maironio) Č. Sasnauskas
5. Vėjuželis A. Vanagaitis
6. Vėjo dukra (žodžiai F. Kiršos) St. Šimkus
7. Pavasario daina (žodžiai B. Rutkūno) J. Gaidelis
8. Pabusk, pasauli (žodžiai B. Gaidžiūno) J. Bertulis
9. Karvelėli (solistė Stasė Daugelienė) C. Sasnauskas

Dainuoja Bostono Lietuvių Mišrus Choras

1. Daina apie sesytę J. Tallat-Kelpša
2. Lopšinė A. Račiūnas
3. Aš turėjau broliužėlį E. Gailevičius

Dainuoja solistė Stasė Daugelienė

Pertrauka

1. Menininko gyvenimas Johann Strauss
2. Mėlynasis Dunojus Johann Strauss
3. Vienos miško pasaka Johann Strauss

Dainuoja Bostono Lietuvių Mišrus Choras

1. Ruduo Fr. Chopin
2. Čiribiribin E. Pestalozza
3. Barkarolė J. Offenbach
4. Tu prisimink X

Dainuoja Moterų Trio iš Bostono:

Sol. Stasė Daugelienė, Irena Mickūnienė
ir Irena Žukauskienė

1. Vienos gyvenimas Johann Strauss
2. Vynas, moterys ir daina Johann Strauss

Dainuoja Bostono Lietuvių Mišrus Choras

Chorui, Moterų trio vadovauja ir solistei akomponuoja
J. Gaidelis.

Chorui akomponuoja Nijolė Vaičiaitytė.

SPAUDOS BALIUS — KONCERTAS ĮVYKSTA RUGSĖJO 23 D., ŠEŠTADIENĮ,
SLOVENIAN AUDITORIUM, CLEVELANDE

Pradžią 6:30 val.

Bilietai parduodami Dirvos redakcijoje

Bostono Lietuvių Mišrus Choras, kuris rugsėjo 23 d. koncertuos Slovenian Auditorioje Clevelande, berods, yra vienas pačių jauniausių liet. chorų JAV. Jis įsistatė tik 1959 m. sausio 22 d. Tačiau iš minėtų sąlygų dvi jis turi daugiau negu patenkinamas: prityrusį ir kompetentingą chormeisterį komp. Julijų Gaidelį, mokantį su atsidėjimu ir kantrumu dirbti, ir apie 50 balsingų ir muzikalių dainininkų su pasišventimu chore dainuojančių.

Pabrėžtina, kad Bostono Lietuvių Mišraus choro vy-

kus ir Petras Raškauskas suorganizavo Bostono Lietuvių Vyrų Chorą, kurio vadovu pasikvietė tą patį komp. Jul. Gaidelį. Vyrų choras, kaip atskiras vienetas, sekmingai dirbo septynis metus. Jis buvo pasiekęs gražių meninių laimėjimų, savo dainavimu pagarsėjęs plačiose Bostono apylinkėse. Berods, skaičiai šiuo atveju gali daugiausia pasakyti, tad jais ir pasiremsiu.

Bostono Lietuvių Vyrų Choras per septynis veiklos metus turėjo apie 700 repeticijų ir surengė apie 150

magnetofono juostas). Vėteranų ligoninė Bostone, Waterbury, Conn., New Britain, Conn., New Yorke, Cambridge, Mass., Montrealy, Kanadoj, Hartforde, Conn., Worcesteri, Mass., Vasario 16 d. proga Worcesterio televizijos stoty, Brockton, Mass., Lawrence, Mass., Stoughtone, Mass., 1956 m. pirmoj Dainų šventėj Chicagoj ir kt. Choro įdainavimais nemažai naudojosi liet. radijo valanda Laisvės Varpas, Lietuvių Radijo Valanda Bostone, Lietuvių Radijo valandos New Britaine ir Hartforde,

NAUJŲ ĮSTATYMŲ KRUŠA ANT LIETUVOS (4)

V. RASTENIS

KALTINAMASIS - KAIP NYKŠTUKAS
PRIEŠ MILŽINĄ

Nors naujuose Lietuvai duotose baudžiamuosiuose įstatymuose ir yra grąžinti du labai svarbūs, visame civilizuotame pasaulyje pripažinti dėsniai, kad nusikaltimu laikomas tik iš anksto įstatymu numatytas baustinas pasielgimas, ir kad bausti gali tik įstatymų tvarka sudarytas teismas, bet itin svarbaus dėsnių sovietiniuose baudžiamuosiuose visgi įstatymuose nėra. Būtent, nėra "nekalto prezumpcijos" dėsnių, kuris draudžia net ir įsakmiai kaltinamą bei teisiamą asmenį iš anksto laikyti kaltą.

Tiesa, naujajame kodekse yra naujas dėsnių, kuriuo numatoma bausmė už "nekalto asmens patraukimą baudžiamojon atsakomybėn". Bet toks grasymas tik dar labiau pabrėžia, kad normaliai į teisiamą asmenį jau žiūrima, kaip į kaltą. Kitaip -- kiekvieno byloj prokuroras būtų potencialus nusikaltėlis!

Štai koki skirtumai susidaro kaltinamojo padėtyje nebolševikinėje baudžiamojame teisenoje. Nebolševikinėje teisenoje (net ir carinės Rusijos) kaltinamasis ir kaltintojas teismo akivaizdoje yra tik šalys. Kaltintojas paprastai yra "šališkas" valstybės atstovas, valstybės įstatymuose išdėstytų nuostatų ir interesų gynėjas, kurio uždavinys yra iš-
rūšiuoti visus duomenis, galinčius įrodyti, kad kaltinamasis yra baustinas, kaip įstatymuose numatyta. Teismas, kuris nors irgi veikia valstybės vardu, bylo nagrinėjimo ir sprendimo datymo metu yra lyg ir atsisėdęs nuo valstybės tad prasme, kad jo uždavinys nėra būtinai nuspręsti taip, kaip kaltinančioji šalis siūlo. Prokuratūros, nors ir valstybės vardu veikiančios, teigimus teismas vertina visiškai nepriklausomai, tartum jis stovėtų nuošaliai, tartum valstybė bei jos prokuratūra jam būtų "nei giminė, nei bičiulė". Dar daugiau. Teismas prokuratūros kaltinimus, lygiai, kaip ir kaltinamojo pasiteisinimus, laiko "pakibusiems ore" ir teismas neprivalo dėl jų turėti išankstinių nusistatymų. Kaltinamasis ir priekuratorių atstovas teismo aktyje yra lygūs, teismas jų atžvilgiu yra neutralus tiksliau sakant, turi laikytis kaltinamajam palankaus neutralumo, tai yra, kaltinamąjį laikyti nekalta, kol neįrodyta ir nenuspręsta priešingai. Žodžiu sakant, kaltinamasis asmuo ginčijasi teismo akivaizdoje su kaltintoju, kaip lygus su lygiu.

Bolševikinėje teisme kaltinamojo padėtis atrodo visiškai kitaip, net ir dabar, baudžiamosios teisenos įstatymuose nėra su liberaliniais. Prokuratūra pasi-
lieka prokuratūra ir čia. Ji turi savo užnugarį visą valstybės svorį. Bet ir teismas -- bolševikinėje santvarkoje nestoja ir net neturi teisės stoti neutralioje pozicijoje.

Bolševikinis teismas iš principo yra šimtanuosimintinė valstybės agentūra, įpareigota visų pirma vykdyti valstybės valią. Jo uždavinys (kaip ir įstatymų tikslas) visų pirma "saugoti tarybinę visuomeninę ir valstybinę santvarką". Tiesa, ir visur teismų yra panaši pareiga, tik bolševikinėje santvarkoje teismas neturi galimybės veikti nepriklausomai, grynai pagal savo sąžinę: jis privalo veikti pagal valstybės, tiksliau tariant, pagal komunistų partijos valią. Nes bolševikinėje santvarkoje nėra teisėjų nepašalinamumo dėsnių.

Čia teisėjai "renkami" tik tam tikram laikui, gali būti pašalinti iš pareigų ir prieš terminą, o jų išrinkimą, perrinkimą arba iš pašalinimą faktiškai sprendžia partijos organai. Nors ir yra nustatyta tam tikra teisėjų rinkimo tvarka, tačiau ji yra tokia, kad tik partijos organai nusprendžia, kada kas kur teisėju turi būti "išrinktas" ir kada kokį teisėją turi būti pašalintas. Todėl čia teismas iš esmės nesiskiria nuo prokuratūros, kuri praktikoje irgi tos pačios komunistų partijos organų kontroliuojama.

Maža to: ir advokatūra bolševikinėje santvarkoje taip suorganizuota, kad advokatas, tiesa, gali kaltinamajam padėti ryškinti pasiteisinimus, betgi ir jis jokių atvejų nėra tikra to žodžio prasme kaltinamojo atstovas ir uolus jo interesų gynėjas. Kaip ir anksčiau, taip ir dabar, naujuoju Lietuvai duotu advokatūros įstatymu, advokatai nėra savarankūs teisės patarėjai, galį apsimti būti visiškai kaltinamojo įgaliotiniai. Jie ir toliau pasiliks suorganizuoti į advokatų kolegijas ("arteles") kuriose jie visų pirma "tarnauja dideliui humaniškam socialistinės, visuomeninės įstatymo, teisybės ir teisingumo gynimo reikalams". Taigi, advokatai turi lygiai tą patį uždavinį, kaip ir prokurorai, kaip ir teisėjai: visi jie to paties milžino -- valstybės agentai, jos (tai yra kompartijos) politikos vykdytojai.

Tiesa, partijos sekretorius savo referate apie naują advokatūros įstatymą nurodė, kad advokatas "privalo panaudoti visas įstatymo nustatytas priemones kaltinamajam ginti ir teikti jam reikalingą juridinę pagalbą", bet čia pat pabrėžė: "Tačiau tai visiškai nereiškia, kad gynėjas turi bet kuriomis priemonėmis ir būdais stengtis išpajoti savo ginamąjį". Ne, jis turi visų pirmas tarnauti "socialistinės teisybės reikalui".

Tokių būdų, kaltinamasis yra vienas prieš "socialistinės teisybės" atstovus: prokurorą, teisėjus ir advokatą. Vienas nykštukas prieš milžiną teismine mašineriją, kuri žiūri į jį, jei jau kaltinamą, tai ir -- neskaitant kokios netikėtos išimties -- kaltą.

Vien jau advokato uždavinio apibūdinimas rodo, kokia yra išankstinė pažūra į kaltinamąjį bei teisiamąjį asmenį. Advokatas, tiesa, turi kaltinamąjį "ginti ir teikti jam reikalingą juridinę pagalbą", bet "ne išpajinti". Reiškia, galima gal surasti kokią klabiuką lengvesnei bausmei pritaikyti, gal galima išgauti lygtinį nuteisimą (bausmės suspendavimą), bet išpajinti, ką kaltinimo organai jau supainiojo, -- tai būtų prievartaus intereso gynimas prieš valstybės interesą.

Tas naujasis dėsnių, kuriuo grasoma bausme už nekalto asmens patraukimą baudžiamojon atsakomybėn, ir kuriuo naujojo kodekso davėjas didžiulį jasi kaip labai pažangia ir humanistiška naujove, iš tikrųjų tik dar labiau skatina į kiekvieną atsakomybėn patrauktąjį žiūrėti jau kaip į kaltą ir pasmerkintą.

Visur yra dėsnių, kad nesąžiningas apkaltinimas yra baustinas nusikaltimas, ir tas, kas tyčia sufabrikuoja kam baudžiamą bylą, nesąžiningai apskųsdamas, paremdamas kaltinimą tyčia suklustotais ir su suktais įrodymais, gali būti traukiamas atsakomybėn ir gali būti nubaustas. Bet visai kitaip dalykai atrodo, kada grasoma bausme tiesiog už patraukimą at-

sakomybėn nekalto asmens. Jeigu taip, tai tada kiekvieno išteisinimo automatiška pasekmė turėtų būti prokuroro, policijos ar kitų skundėjų nubaudimas. Kad tokia padėtis nesusidarytų, lieka tik visiškai atmesti tą vakarietiško teismų prezumpciją, kad teisiamasis gali būti nekalts, arba "nekalts, kol nuteistas".

Bolševikinis įstatymas verčia vadovautis kaip tik priešinga prezumpcija, būtent, kad kaltinantieji organai nekalts, kol kaltinamasis neišteisintas. Okadangi priekuratorių neteisiamai, tai kaltas tas, ką ji kaltina...

Ir senam RSFSR kodeksui veikiant buvo gi Maskvoje garsioji žydų gydytojų byla, kur nuteistieji vėliau tapo išteisinti, o kaltintojai už "nekalčių asmenų patraukimą atsakomybėn" buvo nubausti. Bet tam reikėjo, kad Stalinas numirtų, kad tam tikri politiniai santykiai pasikeistų.

Dabar kodeksas įrašytas įsakymų grasymas bausme už nekalčių apkaltinimą nei kiek nesuteikia naujų užtikrinimų, kad nebus apkaltinimų be kaltės. Tiesa, tai primena kaltinimo organams, kad reikia būti atsargesiems. Bet tuo pačiu tai tik apskundina kiekvieno teisiamojo -- kaltai ir nekalts teisimųjų suole atsidūrusio -- padėtį. Nes negalima tikėtis, kad teismas -- nuo partijos priklausomas teismas -- įtartų prokuratūrą čia pat darančia nusikalstama veiksmu. O jeigu neįtars, tai laikysis pažūros, kuria bolševikiniai tardytojai ir prokurorai visada didžiulio dūdo: "Mes nieko nesuimam be pagrindo. Jeigu čia esi, tai reiškia, kad esi nusikaltęs: geriau prisipažink!"

Nebolševikiniose teismuose "nekalto prezumpcija" neterminuota įtarimu prokuratūrai, kad ji gal bus nusikaltusi, patraukdama tą asmenį atsakomybėn. Ji remiamasi normaliu žmonišku supratimu, kad žmonės gali klysti tad gali klysti ir prokuratūra, todėl nereikia skubėti teisiamąjį laikyti kaltą, kol nėra apsvaistyti visi duomenys ir nėra iš jų padaryta išvada. Vadinasi, teisiamasis gali būti išteisintas, ir kaltintojai gali būti nekalts už nekalto patraukimo atsakomybėn, jeigu nematyti tyčia sufabrikuto melagingo apskundimo.

Bolševikinio "modernaus" įstatymo pagrindu, matyt, glūdi pažūra, kad visa žinančios ir niekad neklystančios partijos valia vykdytąjį pareigūnai ar savanoriškai jos interesų gynėjai negali klysti. Tada lieka tik dvi galimybės: atsakomybėn patraukiami tik žinotai kalti, arba žinotai nekalts asmenys. Kadangi antrasis atvejis tegali būti reta išimtis, tai teismo aktyje kiekvienas, kas tik atvestas į kaltinamųjų suolą, bus laikomas žinotai kaltas. Tada teismo darbas tampa tik patvirtinimu to, kas kaltintojų pareikšta, arba, geriausiu atveju -- kaltumo laipsnio panagrinėjimu. (Bus daugiau)

Los Angeles skautės stovykloje pamaldų metu.

L. Kančausko nuotrauka

STOVYKLOS LAUŽAI IŠBLĖSO IR STOVYKLAUTOJAI
IŠ KALNŲ LEIDOSI NAMO...

Ramiojo vandenyno rajono skautai ir skautės šiais metais stovyklavo rugpjūčio 19- rugsėjo 4 dienomis gražiuose San Bernardino kalnuose prie Arrowhead ežero. Stovyklą organizavo sąjunginio rajono vadovybė, vad. rajono vado psktn. Vl. Pažūros. Jam talkininkavo abu tūntininkai: v. sl. D. Gustaitė ir psktn. R. Dabšys. Pastarasis stovykloje, rajono vadui nesant, kartu ėjo koordinatorių pareigas.

Skaucių Skruzdėlynės vado pastovyklei vadovavo v. sl. Birutė Reivydaite, adj. v. sl. Vida Mikuckaitė, ūkio viršininkė skt. Giedrė Fiedžinskaitė, paukšt. dr. kė A. Grikinaitė Skaucių Perkūno vado pastovyklei vadovavo skt. v. v. sl. E. Radvenis, adj. skt. Alb. Šeškas, ūkio virš. v. sl. M. Prišmantas, vilkiukų d. v. dr. kai skt. Vael. Sviderskas ir skt. v. v. sl. J. Navickas ir jų adjutantas skt. Džiugas Jakubauskas. Stovyklavo 45- 50 skaucių ir 36- 40 skaucių (savaitgaliais daugiau stovyklavdavo).

Savaitgaliais abi stovyklos pasipildydavo tėvų komiteto nariais, tėveliais, svečiais, ne-stovyklaujančiais skautais, vyčiais, židinio nariais, skautininkais ir skautininkėmis. Stovyklos vadovybės žiniomis, pasikutinį savaitgalį stovyklaujančių ir svečių skaičius siegė iki 300 asmenų.

Nors šiais metais Pacifiko rajono stovykla dėl daugelio kitų didelio mąsto lietuviškų parengimų buvo nukelta į vėlyvą rudį, ji pasisekė nepaprastai gerai. Čia yra išdava gero rajono vado, tūntininkų, tėvų komitetų, vadovų, na, ir pačių stovyklavusių skautiško bendradarbiavimo ir atsidavimo lietuviškai -- skautiškai idėjai. Tą pastebėti galima buvo tuoj pat įkėlus koją stovyklon.

Tiesa, stovyklavietė jau daugelį metų parenkama toje pat vietoje North Shore camping rajone, ji nėra stovyklai patogi dėl nelygios vietovės ir daug dulkių (ko San Bernardino kal-

nuose niekur netrūksta), bet iš tradicijos ta vieta yra pavirtusi metinių stovyklų nuolatine vieta ir ją skautai bei skautės tikrai pamėgė.

Stovykloje šiemet ypač buvo jaučiamas susiklausymas sąvų tarpe. Tą paryškino gal ir faktas, kad pačiomis pirmomis dienomis stovyklą net 3 dienas aplankė nelauktas Kalifornijos svečias -- lietus ir pašonėje kilęs didelis miško gaisras, kuris net grąsino pačiai stovyklavietei būti uždaryta, bet laimingai tos klijntys buvo "nugalėtos" ir skautės bei skautai gražiai ir prasmingai praleido pora savaitių nepaprastai įdomioje kalnų aplinkoje, žaisdami, mokydami, išeidami patyrimo laipsnių programas ir kit. būdais lavindamiesi.

Viso apvaikinavimas atsispindėjo vakaro laužuose, kurie būdavo išpildomi gražia lietuviška kalba dainas dainuojant, vaidinimus vaidinant, pasakojant įspūdžius.

Kaip ir visur, taip ir čia, stovyklos svarbiausia diena įvyko baigiant stovyklą, sekmadienį, rugsėjo 4 d. Po pamaldų Fatimos kalnų bažnyčioje, pavalgius pietų, pavarakariams, įvyko stovyklos uždarymas. Abi stovyklos išsiriškavo skaucių pastovyklės vėliavų aikštelėje. Įžodį davė: 1 skautė, 4 paukštytės, 3 skautai ir 10 vilkiukų. Visus į krūvą sudėjus, Kalifornijos skautai padidėjo didele draugove. Kas tą momentą kartu su duodančiais įžodį pergyveno, neabejotinai jautė, kad lietuviška skautybė tebėra gyva ir nemirštanti. Skautybė ir lietuviškos emigracijoje yra viena su kita ryšiais surištos ir viena be kitos negali gyventi. Ir jei kam už tų jaunų vaikų atvedimą į skautybę ir lietuvišką reikėtų dėkoti, tai ne kitiems, kaip išstvermingiems Kalifornijos rajono ir vienetų vadovams, kurie jaunimo išlaikymui lietuviškoje dvasioje atiduoda viską.

Pažymėtina, kad stovykloje skautiško varžybose pirmas vietas laimėjo neseniai iš Lietuvos atvykę ir šioje stovykloje davę skauto, skautės įžodžius Dalė Kontvytė ir Erdvilas Janulaitis. Abu jie gavo židinio skirtas dovanas -- lietuviškas knygas. Visiems davusiems įžodį gėruosiams mazgelius užrišo tėvų komitetų pir-kai V. Kazlauskas ir psktn. A. Mažeika.

Vakare įvyko baigiamasis laužas, praveistas akademiko psktn. Mikėno. Kas buvo kituose lau-

žuose, iš karto pajuto, kad vis tik akademikai ir savo dirigavimu ir laužo programos sustatymu yra "aiškiu" laipsniu aukščiau už mūsų eilinius skautukus. Siūlytina akademikams arba gerai pasimokyti pas mažuosius, arba įsteigti "kursus" mažiesiems, kad jie pasivytų akademikus. Lygiai taip, kaip ir prieš tai įvykusiame lauže vyčių Kuzavinio ir Avižienio atgabenti iš Havajų orhidėjų vainikai "pasimeilinti" vargusioms sesėms irgi išardė skautišką laužą. Nors sesėms ir labai patiko Havajų orhidėjos, bet, kaip viena jų išsireiškė, -- rūtelį į orhidėjas nemaiantų.

Neblogai užbaigiamajame lauže pasakiojo kalboje "kirto" tėveliams ir rajono vadas už lietuvišką nepuoselėjimą namuose po stovyklos. Turbūt, su lietuvių kalba ir lietuviškumu ne vien tik mes, skautiškoji visuomenė, turime nerimo ir būklavimo, bet tas nuolatinis mums patiems priminimas, kur kyla nutautėjimo gaisrai -- nekenkia. Kuo daugiau apie bėdas kalbėsime, tuo daugiau jomis rūpinsimės ir naikinsime klaidas.

Kai Perkūno ir Skruzdėlynės stovyklų laužai išblėso ir stovyklautojai bei stovyklautojos leidosi iš kalnų žemyn į namelius, ne vienoje mašinoje girdėjosi lietuviškų dainelių garsai. Tie garsai liejosi į milijonines Los Angeles gyventojų mases, susimaišydami su šio neramaus atominio amžiaus grąsinimo balais ir skaucių-čių, mintyse kilo klausimas: ar kitais metais dar stovyklausime? Ar bebūsime gyvi? -- Tai treminio dalios mintys, ieškant kelių per svetimųjų apželdintus rajonus sugrįžti į Tėviškės mielas bakūzes.

Gal kam ir keistai atrodo skautų kelias, kada dideli, suaugę, susimaišo su mažučiais pipirais, bet visi sykiu, išpuštais žandeliais traukia tautinę dainelę, patriotinius žokius, eilėraščius, rašytines mintis ir pan, o kas mums, lietuviams, meilesnio bėra likę? Ta paprasta dainelė kartais yra brangesnė už religinius poterių ir, turbūt, Po nas Dievas mūsų skaudžiai nenubausa, jei vietoj poterių mes kartais, tremties liūdnamo kely, ir lietuvišką dainelę Jam uždainuosime!

Senis Lapinas

**Kas Dirvos neskaito
- daug nustoja!**

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1903 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokejome kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

**Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems
mūsų draugams ir rėmėjams**

LOUISVILLE TITLE
INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable
Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Iš Bostono į Dirvos koncertą atvykstantiems choroistams reikalinga nakvynių. Sutinkantieji apnakvydinti prašom darbo metu pranešti Dirvai — telef. HE 1-6344 arba vakarais B. Gaidžiūnui telefonu GL 1-3976.

Choristai į Clevelandą atvyksta rugsėjo 23 d., šeštadienį, tarp 2-3 val. po pietų. Iš Clevelando išvyks rugsėjo 24 d., sekmadienį, apie 9 val. ryto.

• Pianisto Antano Smetanos, šiais metais baigusio Mannes College of Music New Yorke, koncertas įvyksta šį sekmadienį, rugsėjo 17 d., 7:30 val. The Cleveland Music School Settlement. Koncertą rengia Neringos Skaučių Tunto Tėvų Komitetas, kviesdamas Clevelando lietuvių gausiai jame dalyvauti. Koncerte bus išpildyta Bacho, Beethoveno, Chopino ir Schumano kūriniai.

• Clevelande lietuvių šv. Jurgio parapijos klebonu yra paskirtas kun. Ivanauskas, kuris visiems clevelandiečiams yra gerai pažįstamas, nes ilgą laiką yra buvęs šios parapijos vikaru.

• Lietuviai budžiai, Palangos jachta buvo išplaukę

į Kanadą. Idomioje ir pasisekusioje kelionėje išbuvo 3 dienas, padarė virš 300 mylių vandens kelio. Kelionė buvo tęsiama ir tamsioje, nes laivas turi ir apšvietimus. Kelionės maršrutas buvo: Clevelandas, Ceder Pont, Kelles ir Pelles Island, Leomington ir daugelis kitų salų ir salelių, kur viešpatauja tik paukščių karalija.

Rugsėjo 10 dieną lietuviai budžiai turėjo iškilią Fairport ir grįždami buvo sustoję Painsvilleje.

Rugpjūčio mėn. Lietuvos budžių vykusių stovykloje pirmą žodį davė A. Kedys ir K. Balys. Jiems kaktarais užrišo buvęs Lietuvos karininkas P. Skardis ir tarė jautrų žodį.

• Čiurlionio ansamblis pradeda 22 darbo sezoną. Rugsėjo 20 d., trečiadienį. Tą dieną čiurlioniečiai renkas pradėti pasirošimo darbą naujo sezono meniniams pasirodymams.

Pirmasis koncertas įvyks Detroito lapkričio 18 d. Vėliau numatomi koncertai Toronte ir Chicagoje. Taip pat planuojama dar šį rudenį surengti Clevelando koncertą-minėjimą ansamblio šefo M. K. Čiurlionio 50 metų mirties sukakčiai atžymėti.

Šiuo metu į ansamblį priimami nauji nariai. Norintieji įsijungti į čiurlioniečių eiles prašomi atvykti į bet kurią repeticiją balso patikrinimui. Repetacijos vyksta kiekvieną trečiadienį, 8 v. v. ir sekmadieniais 12 v.

• Prc. Arėjas J. Natkevičius Darbo dienos savaitgaliui iš Camp Lejeune, N. C., buvo parvykęs Clevelandą atsisveikinti su namiškiais. Rugsėjo 12 d. jis su JAV marinų daliniu išplaukė 6 mėn. tarnybai į Viduržemio jūrą. Jo išleisti buvo suvažiavę į Cleveland Heights gimines ir artimieji iš Chicago, Lansingo, Detroito ir Windsor, Ont. Tai buvo Arėjo paskutinis pasimatymas su 77 metų senele M.

Natkevičiene, kuri parvažiavusi Detroitan, rugsėjo 10 d. mirė.

• V. Galinytė, M. Juškėnaitė, C. Kunsaitytė ir G. Natkevičiūtė, Clevelando Western Reserve universiteto studentės, rugsėjo 1 d. iškelia automobiliu į Cape Codą užbaigti vasaros atostogas. Po savaitės entuziastingos kelionės grįžo smagios ir patenkintos kelionė bei vasarą pabaigė Atlanto. Ten atostogaudamos jos aplankė Atlanto rajono skaučių stovyklą Camp Child rezervate, kur dalyvavo stovyklos ir akademikų skautų laužuose. Šią savaitę jos visos grįžta į Alma Mater testų studijų.

• Neurų ūkyje, kur vyksta lietuvių gegužinės, galite nuo medžių pirkti gerų kriaušių. Pasiskubinkit!

ŠOKIŲ VAKARAS

• Lietuvių-latvių studentų rengiamas Initiūm Semestri įvyks Repa Hall — 12175 Cornell Rd. (Western Reserve rajone), rugsėjo 16 d. — šeštadienį. Pradžią 7:30 val. vak. Įėjimas \$1.50 studentui. Visi kviečiami dalyvauti su korporacijų spalvomis. Programoje vaizės ir šokiai. Gros Neo-Lithuania orkestras.

• Dainavos stovyklos Globos komitetas Clevelande spalio 7 d. Slovėnų auditorijoje rengia išraiškos šokių koncertą, dalyvaujant žinomai šokėjai Jonei Kvietytei ir jos partneriui George Donnel iš Toronto. Programai vadovaus ir jos dalį išpildys aktorius humoristas Vitalis Žukauskas iš New Yorke. Bilietai jau platinami ir gaunami pas Komiteto narius: S. Laniauską, V. Palūną, J. Pikturną, Stp. Stasiene, V. Ročiūną ir Spaudos kioske.

Koncertas rengiamas Jau-nimo stovyklos naudai, jos plėtimui ir gerinimui. Prašoma bilietus įsigyti iš anksto.

KNYGA, KURI VERTA, KAD JĄ DAUGIAUSIA AMERIKIEČIAI SKAITYTŲ

Leave Your Tears in Moscow

by BARBARA ARMONAS as told to A. L. NASVYTIS

J. B. LIPPINCOTT COMPANY PHILADELPHIA AND NEW YORK

Sunkūs ir tragiški lietuvių tautos išgyvenimai atspindi Sibiro tremtinės Barbaros Armonienės pasakojimuose, kuriuos dr. Algirdas Nasvytis užrašė ir atskira knyga, anglų kalba išėjo iš spaudos.

B. Armonienė pasakoja, kiek vargo, krūvo ir ašarų išliejo darbšti, rami ir teisinga lietuvių tauta, kaip klasta ir apgaule raudonasis okupantas slopina Lietuvos ir kitų pavergtų tautų teises ir laisvę į savarankišką ir nepriklausomą gyvenimą.

--KAIP KILO MINTIS TOKIĄ KNYGĄ RAŠYTI? -- paklausiau dr. A. Nasvytį, laikantį rankoje lietuviškais motyvais ir trispalve papuoštu viršeliu, bet toje trispalvėje stambiu, juodu ir anglišku užrašų knyga.

--Dirbu kartu su J. Armonu ir D. Armonaite toje pačioje įmonėje. Tą šeimą ir jų gyvenimo rūpesčius bei likiminę kovą dėl išskirtos šeimos susijungimo gerai žinojau, kurią plačiai aprašė amerikiečių spauda ir išgarsino televizijos ekrane, todėl man atrodė, kad jos istorija būtų gera proga parodyti šiam didžiam laisvės kraštui, kiek mūsų tauta iškentėjo ir tebekentžia kovoje už egzistenciją, -- atsakė autorius.

--AR PATS RAŠĖTE ANGLŲ KALBA?

--Pirmiausia aš apie tris valandas praleisdavau su B. Armoniene klausydamas jos pasakojimų. Mintyse pertvarkęs, padaręs planą, padiktuodavau savo įstaigos sekretorei Mrs. B. Snelbaker. Maždaug po 30 tokių pasikalbėjimų ir po tiek pat valandų diktavimo, susidarė visa knyga 222 psl.

--AR TURĖJOTE IŠ ANKSTO PASIRŪPINĘS LEIDĖJĄ?

--Ne. Du pirmieji amerikiečių leidykloms pasiūlymai buvo nesekmingi.

• Išnuomojamas butas iš 5 didelių kambarių, viršuje. Kreiptis: 1331 Russell Rd. (108)

Prie Naujos parapijos turime labai gerai įrengtą namą, kur viskas yra viename aukšte. Taip pat turime ir kitą namą su labai dideliu sklypu.

Juozas Mikonis
EAST SHORE REALTY
780 E. 185 St. IV 1-6900
Namuose — MU 1-2154

• Pirkite savininko paruošiamą namą. 7 kamb., vienos šeimos, 4 miegamųjų Holmes Ave. (netoli St. Mary's Church ir mokyklos). Telefonas PO 1-4976. (107)

ne daugiau kaip 6 - 8 knygų santraukas. Todėl tas redakcijos pasiūlymas buvo jau didelis laimėjimas ir jam nebebuvo sunku gauti leidėją. Iš didžiųjų Amerikos leidyklų pasisiūlė dvi ir buvo atiduota Lippincott, vienai iš seniausių ir didžiausių JAV leidyklų, kuri šiomis dienomis tą knygą jau paskleis po visą kraštą -- 20,000 egzempliorių.

Reikia manyti, kad šios dr. A. Nasvyčio pastagos ir sekmingai įgyvendinti planai savo tikslą pilnai pasieks ir leidėjai nepasitenkins tik viena laida, nes pabaigus Life žurnale spausdinti knygos ištraukas redakcija gavo virš 1000 gražių atsiliepimų iš skaitytojų, kas teikia vilties, jog plačioji Amerikos visuomenė taip pat domėsis ir knyga.

Nors autorius šį kartą neužinteresuotas, kad lietuviai ateitų į talką tam tikrą skaičių knygų išplatinti, bet mums visiems svarbu, kad ją perskaitytų kuo didesnis svetimųjų skaičius, todėl dovanokime įvairiomis progomis savo draugams amerikiečiams. Knyga atrodo puošniai.

E. Čekienė

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

LIETUVISKI SCRIAL, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪSIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti	Nurodykit prekę
.....	
Nurodykit adresą:	
Name	
No.	Street
City	State

dovanos ★ ★ taupytojams ★

PADĖJUS \$500.00 AR DAUGIAU
DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4%

mokame už
ligalikes
taupmonas!

DARBO VALANDOS:
pirm. 9 iki 5 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, vedėjas

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SAVE BY MAIL
POSTAGE PAID BOTH WAYS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit pateakinti.

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS IVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandeniu ir pečiai šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimai atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarkę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

DIRVA

Nr. 106

1961 m. rugsėjo 15 d.

KAS IR KUR?

MŪSŲ REMĖJAI

• Dirvos rėmėjams įvykstančio spaudos baltiaus-koncerto metu, rugsėjo 23 d., bus paskirstytos šios dovanos: Dail. J. Pautienio paveikslas (Dr. V. Ramanausko dovana), dail. Vyt. Igno dovanotas paveikslas, viena savaitė atostogų Veitų — Lušių vasarvietėje Cape Cod, 5 Dirvos metinės prenumeratos ir 10 Alma Mater knygy.

Visiems Dirvos skaitytojams yra išsiųstos rėmėjų kortelės. Būtume labai dėkingi jei jos iki rugsėjo 23 d. grįžtų ir dalyvautų dovanų paskirstyme.

• Berno Universitete, Šveicarijoje, ateinančiam žiemos semestre, prof. G. Redard skaitys lyginamąjį lietuvių kalbos gramatiką ir vadovaus lietuvių literatūros studijoms.

• Dr. Juozas Masilionis, gyvenąs Dayton, Ohio, kaip mums praneša bendradarbis J. A. Urbonas, dirbdamas namuose sunkokai susižeidė dešinę koją. Ligoni-nėj tuoj buvo padaryta operacija. Dr. J. Masilionis yra anesteziestas, anksčiau dirbęs Clevelande.

• Santaros suvažiavime, įvykusiam praėjusį savaitę Tabor Farmoje, dalyvavo 130 dalyvių. Suvažiavimas buvo turtingas pranešimais, menine programa ir suvažiavusių draugiškumu.

• Dalios Maurukaitės ir Jaunučio Gilvydžio jungtūvės įvyks spalio 14 dieną

Dirvos metinei šventei ateinant atsiuntė paramos:

J. Mikonis, Cleveland	1,00
O. Matusėvičienė, Cleve.	5,00
A. Šimkūnas, Cleveland	5,00
R. Liormanas, Rochester	5,00
T. Meškauskas, E. Chicago	5,00
Dr. R. Sidrys, Streater	5,00
A. Bačiulis, Dorchester	5,00
Irena Kudirka, Mason City	5,00
V. Usas, Detroit	5,00
J. Jurkūnas, Chicago	5,00
E. Malcanas, Cleveland	5,00
M. Bezumavičius, Yonkers	5,00
J. Gumbulevičius, Haselwood	5,00
J. Variakojis, St. Charles	2,00
V. Užpurvis, Windsor	2,00
T. Mickus, Grand Rapids	5,00
Ch. G. Allen, Columbus	5,00
Dr. H. Brazaitis, Wickliffe	5,00
J. Čeponis, Toronto	5,00
J. Špakevičius, Dorchester	3,00
V. Kankalis, Detroit	1,00
A. Mičiulis, Richmond Hill	5,00
V. Mažeika, Lake Zurich	5,00
R. Nemickas, Highland	5,00
R. Valodka, Cleveland	5,00
Dr. J. Baly, College Park	5,00
H. Jaunužys, Cleveland	2,50
V. Žmuidzinas, Rochester	3,00
V. Rutkauskas, Toronto	2,50
A. Ružancovas, Danville	5,00
VI. Bložė, Cleveland	5,00
J. Švarcas, Wickliffe	5,00

Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne, N. Y. Vestuvių vaisės bus Festival restorane, New Yorke.

Jaunieji abu akademikai neolithuanai. Dalia — new-yorkiečių visuomenės veikėjų Janinos ir Juozo Maurukų dukra, o Jaunutis — iš Detroito, Elenos ir Alpos Gilvydžių sūnus.

• Dr. J. Ramonas, iš Orland Park, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

Neseniai New Yorke susituokę: Rasa Arūnaitė ir inž. Algis Gustaitis vestuvių pokylio metu.

Vyt. Maželio nuotrauka

TĖVYNĖ REDAGUOS REDAKCINĖ KOMISIJA

Mirus ilgamečiam Tėvynės redaktoriui M. Leo Vasil, susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidentas Povilas P. Dargis sukvietė SLA centro patalpose, New Yorke, šios organizacijos pareigūnų pasitarimą SLA spaudos organo redagavimo reikalui apsvarstyti. Pasitarime dalyvavo prezidentas P. P. Dargis, viceprezidentas Stanley Gegužis, sekretorius Bronė Pivaronas ir Švietimo Komisijos pirmininkas Dr. P. Grigaitis.

Vienbalsiai nutarta pavesti Tėvynės redagavimą, iki sekančio SLA Pildomosios Tarybos suvažiavimo, Redakcinėi Komisijai tokio sąstato: Antanas Sodaitis — pirmininkas, Juozas Petrėnas — ir kun. Petras Dagys — nariai.

Čia pat įvykusiame pasikalbėjime su Redakcinės Komisijos pirmininku ir nariais kiekvienas prižadėjo glaudžiai bendradarbiauti savo tarpe ir su Pildomąja Taryba bei administracija ir vesti Tėvynę tradiciniu susivienijimo principu — liberalizmo ir demokratijos dvasioje, laikytis ištikimybės šios šalies valdžiai ir įstatymams, ginti teisėtus lietuvių tautos reikalus ir remti jos pastangas atgauti laisvę, kooperuojant su Ameri-

CHICAGO

Kristijono Donelaičio lituanistinė mokykla pradėjo darbą

Pereitą savaitę A. L. B. Kristijono Donelaičio lituanistikos mokykla jau pradėjo naujus mokslo metus suregistruodama virš 100 mokinių. Dėl sėkmingesnio mokslo, mokyklos vadovybė prašo tėvėlių, kiek galima greičiau, registruoti vaikus.

Šiais mokslo metais mokykloje dirbs šie mokytojai: mokyklos vedėjas Julius Širka, Marija Placienė, Stasė Vaisvilienė, Marija Šimonienė, Elzė Diminskienė ir Palmyra Lampatienė.

Tautiniams, šokiams vadovaus Ilzė Peteraitienė. Mokyklos pamokos vyksta kiekvieną šeštadienį nuo 9:30 v. r. iki 1:30 p. p. Mokykla yra Marquette Park Field House patalpose, prie 67 ir Kedzie gatvių kampo.

JEI ČIKAGOJ

reikia televizijos, radijo, stereo patefono, vokiško aparato su FM ir trumpomis bangomis, lietuviškų, vokiškų ir kitokių plokštelių, tai tik pas Gradinską, 2512 W. 47th Str., FR 6 - 1998.

BALTIMORĖS LIETUVIŲ LAIMĖJIMAS

Kiekvienais metais Darbo Dienos išvakarėse (šiemet išpuolė rugsėjo 3 d.) Baltimorėje, Gwynn Oak parke, vyksta tautų pasirodymas — festivalis. Toje šventėje yra trijų rūšių pasirodymai: scenos programa, tautodailės paroda ir maisto gaminių paroda.

Iš lietuvių pūsės tą pasirodymą globojo Baltimorės Lietuviškųjų Organizacijų Taryba, dabar tuom rūpintis pavedė Šeštadieninei mokyklai su tėvų komitetu.

Kiekvienais metais lietuviai paprastai gaudavo pirmuosius prizus už tą ar kitą pasirodymą, tačiau šiemet lietuviai nušlavė visus prizus. Lietuviams teisėjai paskyrė pirmuosius prizus už tautodailės parodą, maisto parodą ir tautinius šokius scenoje, ir antrą vietą laimėjome parodo eisenoje. Kitoms tautybėms teteiko tik antraeiliai prizai.

Tuo būdu lietuviai laimėjo keturis prizus, tris iš jų — pirmuosius. Bet ir buvo už ką. Visi pasirodymai buvo gražiai parengti.

Tautodailės paroda rūpinosi K. Pažemėnas su parodos komitetu: D. Klimienė, J. Kazlauskas, A. Svotelė ir V. Misiūnaitė. Paroda labai gražiai buvo papuošta ir išdėstyta. Sienoje Vytis su tautine vėliava ir kopytėlėmis, ant stalų p. Bačanskienės puikūs lietuviški audiniai, ponių suaukuoti gintariniai išdirbiniai blizgėjo ant juodo aksomo, medžio raižiniai, smutkeliai ir statulėlės. Viskas darniai išdėstyta.

Maisto paroda rūpinosi tėvų komitetas vadovaujant M. Bučinskienėi. Jai talkino daugelis baltimoriečių ponių. Stalas buvo

nepaprastai puošnus. Čia ir lietuviška sodyba su šuliniu ir visais trobėsiais, čia ir ežio šeimma, žinoma viskas valgoma, iš tortų padaryta, ir daug gražių ir gardžių tortų ir kepinų.

Scenoje tautinių šokių grupė, paruošta B. Brazausko, puikiai sušoko lenčugėlį, oželį ir malūną, grojant dviem mūsų akordeonistams.

Taip visų baltimoriečių trisus, lietuviai pasirodė pirmaeiliai kultūriniam darbe.

Pajamų iš maisto skyriaus gauta apie puspenktą šimto dolerių, Šeštadieninei mokyklai liks apie pustrėčio šimto dolerių. Tuo būdu per mūsų trisus įgyta garbės ir naudos, už ką širdinga padėka priklauso parodos komitetui, M. Bučinskienėi su daugeliu ponių, paaukojusių skanias gaminius, J. Kudirkos šeimai, S. Surdokienėi, B. Brazausku ir tautinių šokių grupei su tėvų komitetu ir p. Šidlauskams.

K. Pažemėnas

NIAGARA FALLS, N.Y.

ATVYKSTA JOKŪBAS STUKAS

Buffalo Lietuvių Klubas dešimtmečio sukakties proga, šių metų spalio mėn. 1 dieną, sekmadienį, šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje — 1910 East Falls St., Niagara Falls, N. Y. kalbės New Yorko — New Jersey lietuviškosios radio valandos direktorius Jokūbas J. Stukas. Taip pat jis rodyt ir jo paties pavergtoje Lietuvoje neseniai suktą filmą. Po kalbos ir filmo bus šokiai, veiks baras ir užkandinė.

Parengimo pradžia — 3,30 val. po pietų.

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSAUS

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 45 Rimutis Jankauskas, 9 mėn. amž., iš Chicago. Nuotrauka Vyt. Maželio.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 46 Irena Pratkelytė, 2 metų amž., iš Omahos. Nuotrauka K. L. Musteikio.

Mūsų brangiems kolegoms

**A. ŠKEMAI
J. JAKS-TYRIUI
J. AUDENAITEI**

tragiškai žuvusiems, reiškiamo jų artimiesiems gilią užuojautą

Clevelando Santaros Skyrius

STASEI, ANDRIUI ir VIDUTEI BLIUDZIAMS, jų brangiai mamytei, uošvei ir močiutei

A + A MIKALINAI NATKEVIČIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Detroito Gabijos Tunto skaučių tėveliai

Staiga ir netikėtai Detroito mirus Brangiai Mamytei

MIKALINAI NATKEVIČIENEI,

palikusioms nuliūdusioms dukterims ir jų šeimoms — pp. BLIUDZIAMS, NAIKAUSKAMS ir PETRAVIČIAMS — reiškia nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdi

Vizgirdai ir Alantai

Mylimai motinai, uošvei ir senelei

A. A. M. NATKEVIČIENEI

mirus, dukterims ZOSEI PETRAVIČIENEI, STASEI BLIUDŽIUVIENEI ir DANUTEI NAIKAUSKIENEI su šeimomis gilią užuojautą reiškia

Baublių, Karvelių, Kavaliauskų ir Norų šeimos